

Hallituksen esitys Eduskunnalle ydinterrorismin torjumisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen hyväksymisestä sekä laeiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja ydinenergiain 69 §:n ja rikoslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi New Yorkissa huhtikuussa 2005 ydinterrorismin torjumisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen sekä lait sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja ydinenergiain 69 §:n ja rikoslain muuttamisesta.

Yleissopimuksen tarkoituksena on torjua ydinräjähteitä käyttäen tehtäviä tai ydinlaitoksiin kohdistuvia terroritekoja. Sopimus vahvistaa kansainvälistä terrorismin vastaista normipohjaa ja täydentää sektorikohtaisten terrorisminvastaisten sopimusten sarjaa. Sopimus velvoittaa osapuolet kriminalisoimaan eräiden radioaktiivisten aineiden, ydinräjähteiden ja säteilylähteiden sekä ydinlaitosten käyttöön ja hallussapitoon liittyviä tekoja samoin kuin tällaisten tekojen valmistelun ja

yrityksen. Kriminalisointimääräysten ohella sopimuksessa on määräykset epäiltyjen syyttämisestä, luovuttamisesta ja oikeusavusta sekä muista toimista ydinterrorismin ehkäisemiseksi.

Ydinterrorismin torjumisesta tehty yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan heinäkuussa 2007. Toukokuuhun 2008 mennessä sopimuksen oli ratifioinut 34 valtiota. Suomi allekirjoitti sopimuksen syyskuussa 2005. Suomen osalta sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun Suomi tallettaa hyväksymiskirjansa Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	4
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	5
5 ASIAN VALMISTELU	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	7
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN	7
2 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	21
2.1 Laki ydinterrorismin torjumisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	21
2.2 Rikoslaki	21
34 luku. Yleisvaarallisista rikoksista.....	21
44 luku. Terveyttä ja turvallisuutta vaarantavista rikoksista.....	21
2.3 Ydinenergialaki.....	22
3 VOIMAANTULO.....	22
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	23
4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	23
4.2 Käsitteilyjärjestys.....	23
LAKIEHDOTUKSET	24
Laki ydinterrorismin torjumisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	24
Laki rikoslain muuttamisesta.....	25
Laki ydinenergiain 69 §:n muuttamisesta.....	26
LIITE	27
RINNAKKAISTEKSTIT	27
Laki rikoslain muuttamisesta.....	27
Laki ydinenergiain 69 §:n muuttamisesta.....	29
SOPIMUSTEKSTI	30

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Johdonmukainen sopimuspolitiikka on yksi keskeisistä keinoista kansainvälisen terrorismin torjumisessa. Terroristisen toiminnan valtiorajat ylittävä luonne edellyttää kansainvälistä yhteistoimintaa ja sääntelyä. Yhdistyneiden Kansakuntien piirissä on laadittu kaikkiaan kuusitoista terrorisminvastaista yleissopimusta tai pöytäkirjaa, jotka koskevat muun muassa lentoliikenteen ja merenkulun turvallisuutta, panttivankien ottamista, kansainvälistä suojelua nauttiviin henkilöihin kohdistuvia rikoksia, terroristisia pommi-iskuja ja terrorismin rahoitusta. Ydinterrorismin torjumisesta tehty yleissopimus on ydinaineiden turvajärjestelyjä koskevan yleissopimuksen (SopS 72/1989) ohella toinen ydinturvallisuuteen liittyvä terrorisminvastainen sopimus.

Useimmat terrori-iskut tehdään edelleen omatekoisin räjähtein. Joukkotuhoaseiden päätyminen terroristiryhmien käsiin on kuitenkin potentiaalinen uhka, joka otetaan vakavasti. Tämä on näkynyt myös kansainvälisessä sopimuspolitiikassa. Vuonna 2005 hyväksyttiin ydinterrorismissopimuksen ohella myös ydinaineiden turvajärjestelyjä koskevan yleissopimuksen muutoksia koskeva pöytäkirja, joka laajentaa sopimuksen soveltamisalaa muun muassa eräisiin ydinlaitoksiin kohdistuviin rikoksiin. Lisäksi samana vuonna hyväksyttiin merenkulun turvallisuuteen kohdistuvia laittomia tekoja koskevan yleissopimuksen (SopS 11/1999) ja kiinteiden lauttojen turvallisuuteen kohdistuvia laittomia tekoja koskevan pöytäkirjan (SopS 44/2000) muutoksia koskevat pöytäkirjat, jotka koskevat mm. joukkotuhoaseiden laittomia merikuljetuksia. Suomi on allekirjoittanut kaikki mainitut pöytäkirjat ja niiden ratifioiminen on vireillä. Myös YK:n turvallisuusneuvosto on määrännyt toimista sen esittämiseksi, että joukkotuhoaseita tai niiden valmistamiseen tarvittavia aineita tai komponentteja päätyisi terroristiryhmien käsiin. Tältä kannalta toistaiseksi keskeisin asiakirja on turvallisuusneuvoston päätöslauselma

1540(2004), joka edellyttää valtioilta säännöllistä raportointia.

Ydinterrorismin torjumisesta tehty yleissopimus velvoittaa sopimuspuolet kriminalisoimaan radioaktiivisen aineen tai laitteen hallussapidon ja käytön, jonka tarkoituksena on aiheuttaa kuolema tai vakava ruumiinvamma tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle tai ympäristölle, samoin kuin ydinlaitoksen vahingoittaminen tai käyttäminen tässä tarkoituksessa niin, että radioaktiivista ainetta pääsee tai voi päästä ympäristöön. Yleissopimus edellyttää sopimuspuolilta yhteistyötä ydinterrorismirikosten torjumiseksi mm. tietoja vaihtamalla ja oikeusapua antamalla. Sitoutumalla sopimukseen Suomi velvoittautuu joko itse tutkimaan ydinterrorismiepäilyt ja aloittamaan tarvittaessa syyte-toimet taikka luovuttamaan epäillyt sitä varten toisen sopimusosapuolen viranomaisille. Kyse on terrorisminvastaisille valtiosopimuksille ominaisesta luovuta tai tuomitse-periaatteesta.

2 Nykytila

YK:n piirissä on viime vuosikymmenten aikana laadittu varsin kattava sopimusverkosto, jolla pyritään terrorismin torjumiseen ja terroritekoihin syyllistyneiden saattamiseen oikeudelliseen vastuuseen. Käsillä olevan sopimuksen tarkoittamia rikollisia tekoja sivuavia määräyksiä on sekä ydinaineiden turvajärjestelyjä koskevassa yleissopimuksessa, joka edellyttää sopimuspuolten säätävän rangaistavaksi muun muassa ydinaineiden käytämisen, kuljettamisen tai levittämisen tavalla, joka aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan kuoleman tai vakavan ruumiinvamman tai huomattavaa omaisuusvahinkoa, että terrorististen pommi-iskujen torjumisesta tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 60/2002). Jälkimmäisessä sopimuksessa määrätään rangaistavaksi kaikki räjähteillä tai muilla tappavilla välineillä tehdyt teot, joiden tarkoituksena on aiheuttaa kuolema, vakava ruumiillinen vamma tai huomattavaa aineellista vahinkoa. Tappavat välineet ovat sopimuksen määri-

telmän mukaan aseita tai välineitä, joiden tarkoitus on aiheuttaa tai joilla voidaan aiheuttaa kuolema, vakava ruumiillinen vamma tai huomattavaa aineellista vahinkoa joko vapauttamalla tai levittämällä myrkyllisiä kemikaaleja, biologisia aineita, myrkyjä tai vastaavia aineita, säteilyä tai radioaktiivisia aineita, tai tällaisten aineiden vaikutuksen avulla. Ydinaineiden turvajärjestelyjä koskevan sopimuksen soveltamisalaa on 2005 hyväksytyissä muutoksissa laajennettu myös ydinlaitoksiin kohdistuviin laittomiin tekoihin, jotka aiheuttavat tai ovat tekijän tieteen omiaan aiheuttamaan kuoleman, vakavan ruumiinvamman tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle tai ympäristölle.

Suomen kansallisessa lainsäädännössä keskeiset terrorismiin liittyvät säännökset ovat yleisvaarallisia rikoksia käsittelevässä rikoslain 34 luvussa sekä terrorismirikoksia käsittelevässä 34 a luvussa. Rikoslain 34 luvussa säädetään rangaistavaksi muun muassa tulipalon syyttäminen tai jonkin räjäyttämisen, kulkuneuvon kuljettajan uhkaaminen ja kulkuneuvon kaappaus, säteilylähteen ja ydinaineen lainvastainen käyttäminen, ydinräjähteen valmistaminen, maahantuonti ja hallussapito sekä tietojenkäsittelyn vaarantaminen. RL 34 lukua sovelletaan vain, milloin teoilla on aiheutettu yleistä vaaraa ihmisten hengelle tai terveydelle taikka muulle erikseen mainitulle oikeushyväille. Lisäksi rikoslain 34 luvussa kriminalisoidaan säteilylähteen käyttäminen säteilylain vastaisesti sekä ydinaineen ja ydinjätteen käyttäminen ydinenergialain vastaisesti. RL 34 a luvussa säädetään rangaistavaksi terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset samoin kuin tällaisten rikosten valmistelu, terrorismiryhmän toiminnan edistäminen ja ryhmän johtaminen sekä terrorismin rahoittaminen.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Ydinterrorismin torjumisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen laatimisen taustalla oli kansainvälisen yhteisön huoli terroritekojen leviämisestä. Valtioiden välinen yhteistyö on keskeisen tärkeätä terrorisminvastaisessa työssä, ja ydinterrorismin vastaisella yleissopimuksella on tarkoitus parantaa jo

olemassa olevan kansainvälisen sopimusverkoston kattavuutta. Terroritekojen ehkäisemisen ohella on olennaista, että terrorismiin syyllistyneet saadaan oikeudelliseen vastuuseen teoistaan. Yleissopimus pyrkii edesauttamaan tätä määräämällä rangaistavaksi joukon radioaktiivisiin aineisiin, ydinaineisiin, ydinräjähteisiin, säteilylaitteisiin ja ydinlaitoksiin liittyviä tekoja sekä luomalla yhteistyömenettelyjä sopimusvaltioiden välille.

Sopimuksen rakenne vastaa aikaisempia terrorisminvastaisia YK-sopimuksia. Sen keskeiset määräykset koskevat kriminalisointeja, luovutusta, oikeusapua ja yhteistyötä sopimuksen tarkoittamien rikosten ehkäisemiseksi sekä rikoksentekovälineiden takavarikoimista, vaarattomaksi tekemistä ja sijoittamista. Sopimukseen sisältyy niin sanotun luovuta tai tuomitse -periaatteen mukainen määräys, joka velvoittaa sopimuspuolet luovuttamaan yleissopimuksessa tarkoitettua rikoksesta epäillyn henkilön toimivaltaiseen sopimusvaltioon tai saattamaan teon omien viranomaistensa käsiteltäväksi syytteen nostamista varten.

Rikoksiksi määriteltävät teot kuvaillaan sopimuksen 2 artiklassa. Sen 1a kohta kriminalisoi radioaktiivisten aineiden hallussapidon sekä ydinräjähteiden ja muiden sopimuksen tarkoittamien laitteiden hallussapidon ja valmistamisen. Artiklan 1b kohta määrää rangaistavaksi tällaisten aineiden ja laitteiden käyttämisen sekä ydinlaitoksen käyttämisen tai vahingoittamisen siten, että radioaktiivista ainetta pääsee tai voi päästä ympäristöön. Rangaistavuuden edellytyksenä on se, että teoilla pyritään aiheuttamaan ihmisen kuolema, vakava ruumiinvamma taikka huomattavaa vahinkoa omaisuudelle tai ympäristölle. Artiklan 1b kohdan mukaiset teot säädetään rangaistaviksi myös silloin, kun teon tarkoituksena on pakottaa ihminen, oikeushenkilö, kansainvälinen järjestö tai valtio tekemään jotakin tai pidättäytymään jostakin.

Artiklan kohta 2a määrittelee rikollisiksi 1b kohdassa luetelluilla teoilla uhkaamisen. Kohta 2b taas säätelee laittomiksi uhkavaatimukset ja voimankäytön, joiden tarkoituksena on saada haltuun radioaktiivista ainetta, sopimuksen tarkoittama laite tai ydinlaitos. Kohta 3 kriminalisoi 1 kohdan tekojen yrit-

tämisen. Kohta 4 määrittelee rikollisiksi 1-3 kohdissa lueteltujen tekojen järjestämisen ja niihin käskemisen, sellaisiin tekoihin osallistumisen sekä tahallisen, rikollisesta tarkoituksesta tietoisena muun myötävaikuttamisen.

Sopimusvaltiot sitoutuvat 5 artiklan mukaisesti säätämään edellä kuvatuille teoille kansallisessa lainsäädännössään niiden vakavuuden huomioon ottavat rangaistukset. Sopimuksen 3 artikla rajoittaa kuitenkin kriminalisoinnit tekoihin, joilla on kansainvälinen luonne: sopimusta ei näiltä osin sovelleta, jos rikos tehdään vain yhden sopimuspuolen alueella, jos sekä uhrit että tekijät ovat tuon valtion kansalaisia ja jos rikoksentehtäjä tavataan saman valtion alueella.

Suomelle sopimuksen voimaansaattaminen luo velvollisuuden säätää rangaistavaksi seuraavat aiemmin kriminalisoimattomat teot: a) ydinräjähteen valmistukseen tarvittavien laitteiden tai aineiden hallussapidon ja hankkimisen yritys sekä b) tällaisten laitteiden valmistamisen yritys. Valmistelutyypisten tekojen yrittämisen kriminalisoiminen on Suomessa harvinaista, mutta ydinräjähteitä koskevassa sääntelyssä niin on aiemminkin toimittu. Hallituksen esityksen mukaan velvoite täytetään muuttamalla rikoslain 34 luvun säännöksiä yleisvaarallisen rikoksen valmistelusta ja lisäämällä rikoslain 44 lukuun uusi pykälä, jolla säädetään rangaistavaksi radioaktiivisen aineen hallussapito aina, kun siitä peräisin olevan säteilyn käyttötarkoitus ei täytä säteilylain (592/1991) mukaisen turvallisuusluvan edellytyksiä. Rikoslain 34 luvun muuttamisen yhteydessä on päivitettävä ydinenergialain sisältämä viittaussäännös vastaamaan rikoslain muuttunutta sisältöä.

Yleissopimuksen kriminalisointivelvoitteet saattaavat koskea tilanteita, joissa rikoksella tai siitä epäillyllä henkilöllä ei ole rikoslain 1 luvun mukaista liittymäkohtaa Suomen valtioon, sen alueeseen tai Suomen kansalaiseen. Rikoslain 1 luvun 7 §:n mukaan Suomen lakia sovelletaan kuitenkin myös sellaiseen Suomen ulkopuolella tehtyyn rikokseen, jonka rankaiseminen tekopaikan laista riippumatta perustuu kansainväliseen sopimukseen tai muuhun Suomea kansainvälisesti velvoittavaan säädökseen tai määräykseen (kansainvälinen rikos). Jotta Suomen rikoslaki ulot-

tuisi kaikkiin yleissopimuksen 2 artiklan mukaisiin tekoihin riippumatta niiden tekopaikasta, sopimuksessa tarkoitettavat rikokset tulee liittää rikoslain 1 luvun 7 §:n soveltamisesta annetun asetuksen (627/1996) sisältämään luetteloon kansainvälisistä rikoksista. Tarkoituksena on lisätä yleissopimuksessa tarkoitettavat rikokset tähän luetteloon siinä vaiheessa, kun yleissopimus tulee voimaan Suomen osalta.

Kriminalisointien ohella ydinterrorismin torjumista koskevaan sopimukseen sisältyy muun muassa kielto pitää sopimuksen tarkoittamia rikoksia poliittisina rikoksina samoin kuin määräyksiä vapautensa menettäneen henkilön väliaikaisesta siirtämisestä sekä sopimusvaltioiden sitoutumisesta yhteistyöhön sopimuksen tarkoittamien rikosten ehkäisemiseksi. Edellä luetellut määräykset ovat samansisältöisiä kuin YK:n terrorististen pommi-iskujen torjumista koskevassa yleissopimuksessa. Sopimukseen sisältyy myös rikosentekovälineiden takavarikoimista, vaarattomaksi tekemistä ja sijoittamista koskevia määräyksiä sekä sopimuksen muuttamista ja irtisanomista koskevia määräyksiä.

Yleissopimus ei koske kansainvälisen humanitaarisen oikeuden sääntelemää asevoimien toimintaa aseellisen selkkauksen aikana eikä asevoimien toimintaa muutenkaan sikäli, kuin sitä säätelevät muut kansainvälisen oikeuden määräykset.

4 Esityksen vaikutukset

Esitys ei sisällä uusia valtionalouteen liittyviä tai muita vähäistä merkittävimpiä taloudellisia vaikutuksia. Sopimuksen 7 artiklassa edellytetään, että sopimuspuolet vaihtavat tietoja ydinterrorismirikoksista ja niiden valmistelusta ja koordinoivat toimiaan tällaisten rikosten havaitsemiseksi, estämiseksi, torjumiseksi ja tutkimiseksi sekä rikosoikeudenkäyntien vireillepanemiseksi. Tämä yhteistyö tapahtuu kunkin sopimuspuolen lainsäädännön puitteissa. 7 artiklan tarkoittamaksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi on tarkoitettu nimettyä keskusrikospoliisi. Esityksellä ei ole muilta osin vaikutusta viranomaisten menettelytapoihin, eikä se vaikuta viranomaisten keskinäisiin toimivaltasuhteisiin tai valtion ja kuntien väliseen tehtäväjakoon. Esi-

tyksellä ei ole sosiaalisia tai ympäristövaikutuksia. Esityksellä ei ole arvioitu olevan sukupuolivaikutuksia.

5 Asian valmistelu

Ydinterrorismin torjumisesta tehty yleissopimus neuvoteltiin YK:n vuonna 1996 tehdyn päätöslauselman 51/210 mukaisesti asetussa erityiskomiteassa, jonka tehtävänä oli täydentää olemassa olevia terrorismin torjuntaan liittyviä kansainvälisiä asiakirjoja. Suomi toimi aktiivisesti koko neuvottelujen ajan, ja sopimuksen keskeinen 2 artikla neuvoteltiin Suomen johdolla. Yleissopimus neuvoteltiin vuoden 1998 aikana lähes valmiiksi, mutta sopimuksen 4 artiklasta ei päästy sopuun, koska sitoutumattomien maiden liike

liitti sopimuksen hyväksymiseen kysymyksen ydinaseiden laillisuudesta. Sopimushanke liikahti uudelleen eteenpäin vasta syksyllä 2004, ja vuoden 1998 neuvottelutulos hyväksyttiin muuttamattomana ja yksimielisesti YK:n yleiskokouksessa huhtikuun 13 päivänä 2005. Sopimuksen on allekirjoittanut 115 valtiota ja ratifioinut 34 valtiota.

Hallituksen esitys on valmisteltu ulkoasiainministeriössä. Yleissopimuksesta samoin kuin hallituksen esityksen luonnoksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, puolustusministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä sekä Säteilyturvakeskukselta. Lausunnoissa esitetyt näkemykset on otettu huomioon tätä esitystä laadittaessa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

Johdanto. Yleissopimuksen johdanto sisältää valtiosopimuksille ominaisia kappaleita, joilla valotetaan sopimuksen laatimisen lähtökohtia ja tavoitteita sekä niitä periaatteita, joihin sopimusosapuolet haluavat ilmaista sitoutuvansa.

Johdannon kolmannessa kappaleessa tunnustetaan kaikkien valtioiden oikeus kehittää ja soveltaa ydinenergiaa rauhanomaisiin tarkoituksiin. Lisäksi tunnustetaan valtioiden lailliset edut, jotka liittyvät ydinenergian rauhanomaisesta soveltamisesta saatavaan mahdolliseen hyötyyn.

Johdannon neljännessä kappaleessa viitataan ydinaineiden turvajärjestelyjä koskevista toimista tehtyyn vuoden 1980 yleissopimukseen ja johdannon kuudennessa kappaleessa YK:n yleiskokouksen vuonna 1994 hyväksymään julistukseen toimista kansainvälisen terrorismin poistamiseksi. Julistuksessa tuomittiin kaikki terroriteot, -menetelmät ja -käytännöt rikollisina tekopaikasta ja tekijästä riippumatta ja todettiin, ettei niitä voida oikeuttaa millään näkökohdilla. Julistuksessa kannustettiin valtioita ensi tilassa arvioimaan kansainvälisen terrorismin ehkäisemiseen ja torjumiseen pyrkivien velvoitteiden kattavuutta ja asetettiin tavoitteeksi kokonaisvaltaisen terrorisminvastaisen sopimusverkoston luominen. Julistus loi siten pohjan sekä käsilä olevan sopimuksen laatimiselle että yleiskokouksen myöhemmälle työlle terrorisminvastaisen rikosoikeudellisen normiston kehittämiseksi.

Johdannon kahdeksannessa ja yhdeksännessä kappaleessa viitataan YK:n yleiskokouksen vuodelta 1996 olevaan päätöslauselman 51/210, jonka mukaisesti asetettiin vuonna 1996 erityiskomitea valmistelemaan terrorismin torjuntaan liittyvän sopimusverkoston täydentämistä. Komiteassa on valmisteltu terrorististen pommi-iskujen vastainen kansainvälinen yleissopimus vuonna 1997 ja terrorismin rahoituksen vastainen kansainvälinen yleissopimus vuonna 1999. Ydinterro-

rismen vastainen yleissopimus neuvoteltiin vuonna 1998, mutta se hyväksyttiin vasta vuonna 2005.

Johdannon kymmenennessä kappaleessa kiinnitetään huomiota ydinterrorismin vakaviin seurauksiin sekä sen kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle aiheuttamaan uhaan. Johdannon yhdennessätoista ja kahdennessätoista kappaleessa todetaan, että voimassaolevat sopimusjärjestelyt eivät riittävästi ota huomioon ydinterrorismia, minkä vuoksi valtioyhteisöllä on kiireellinen tarve tehostaa kansainvälistä yhteistyötä sekä terroritekojen ehkäisemiseksi että syyllisten saattamiseksi vastuuseen.

1 artikla. Yleissopimuksen 1 artikla sisältää sopimuksen tulkinnan ja täytäntöönpanon kannalta tarpeelliset määritelmät.

Artiklan 1 kappaleessa määritellään ”radioaktiivinen aine”, jolla tarkoitetaan ydinainetta ja muita radioaktiivisia aineita, jotka sisältävät itsestään hajoavia nuklideja ja jotka voivat radiologisten tai halkeamisominaisuuksiensa vuoksi aiheuttaa kuoleman, vakavan ruumiinvamman tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle tai ympäristölle. Artiklan 2 kappaleessa määritellään ”ydinaine”, jolla tarkoitetaan tietyn rajoituksen plutoniumia, uraani-233:a ja isotoopilla 235 tai 233 rikastettua urania sekä luonnossa muuten kuin malmina tai malmijätteenä esiintyvää isotooppeja sisältävää urania.

Suomen kansallisessa lainsäädännössä ”ydinaine” on määritelty ydinenergialain 3 §:n 2 kohdassa ja ydinenergia-asetuksen 3 §:ssä. ”Radioaktiivinen aine” määritellään säteilylain 9 §:n 1 momentin 2 kohdassa. Määritelmät ovat asiallisesti samansisältöiset yleissopimuksen määritelmien kanssa, eikä sopimuksen voimaansaattaminen siten aiheuttaisi tarvetta kansallisen lain määritelmien muuttamiseen.

Radioaktiivisten aineiden vientiä säännellään laissa puolustustarvikkeiden maastaviennistä ja kauttakuljetuksesta. Laki ja sen nojalla annetut määräykset täyttävät yleissopimuksen vaatimukset, eikä tarvetta muutokseen tältä osin synny.

Artiklan 3 kappaleessa määritellään ”ydinlaitos”, jolla tarkoitetaan ydinreaktoria, myös kulkuneuvoihin ja avaruusesineisiin asennettuina, ja laitosta tai kuljetuslaitetta, jota käytetään radioaktiivisen aineen tuottamiseen, varastointiin, käsittelyyn tai kuljetukseen. Tällaisten laitosten rakentamisesta ja käytöstä säädetään Suomessa ydinenergialaissa.

Artiklan 4 kappaleessa määritellään ”laite”, jolla tarkoitetaan ydinräjähdettä tai radioaktiivisen aineen hajotuslaitetta tai säteilylaitetta, joka voi radiologisten ominaisuuksiensa vuoksi aiheuttaa kuoleman, vakavan ruumiinvamman tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle tai ympäristölle.

Artiklan 5 kappaleessa määritellään ”valtion laitos”, jolla tarkoitetaan mitä tahansa pysyvää tai väliaikaista laitosta tai kuljetusvälineitä, joita valtion edustajat, hallituksen jäsenet, lainsäädäntöelimet tai tuomioistuimet, valtion virkamiehet tai työntekijät, muut viranomaiset tai laitokset, hallitustenvälisen järjestön työntekijät tai virkamiehet käyttävät tai joita heillä on käytettävissään virkatehtäviensä yhteydessä.

Artiklan 6 kappaleessa määritellään ”valtion puolustusvoimat”, joilla tarkoitetaan valtion asevoimia, jotka on järjestetty, koulutettu ja varustettu asianomaisen valtion sisäisen lainsäädännön nojalla ensisijaisesti kansallista puolustusta tai turvallisuutta varten, samoin kuin henkilöitä, jotka toimivat asevoimien hyväksi muodollisesti niiden komennossa, valvonnassa ja vastuulla. Määritelmä liittyy kiinteästi yleissopimuksen 4 artiklaan, jossa sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle suljetaan asevoimien toimet mm. aseellisen selkkauksen aikana.

2 artikla. Yleissopimuksen 2 artikla määrittelee kriminalisointivelvoitteen laajuuden ja on siten sopimuksen keskeisimpiä artikloita.

Suomen lainsäädännön kannalta yleissopimuksen 2 artiklalla on voimakas kytkentä rikoslain terrorismirikoksia koskevaan 34 a luvun 1 §:ään. Sen säännösten sovellettavaksi tuleminen edellyttää teolta ”terroristista tarkoitusta”, jolla tarkoitetaan mm. pyrkimystä herättää pelkoa väestön keskuudessa, pakottaa jonkin valtion hallitus tekemään jotakin, oikeudettomasti kumota jonkin valtion val-

tiosääntö tai aiheuttaa erityisen suurta taloudellista tappiota kansainvälisen järjestön taloudelle tai perusrakenteille. Lisäksi teon on oltava ”omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin valtiolle tai kansainväliselle järjestölle”. Yleissopimuksen 2 artikla ei sisällä näitä RL 34 a luvun 1 §:n soveltamisen yleisiä edellytyksiä vastaavia vaatimuksia ja on sen vuoksi soveltamisalaltaan laajempi kuin terrorismirikoksia koskevat säännökset. Käytännössä ero saattaa olla kuitenkin vähäinen, koska 2 artiklan tarkoittamien tekojenkin nimellisnäkökulmasta tarkoituksena on oltava vakavan vahingon aiheuttaminen. Samoin myös terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset ovat omiaan aiheuttamaan artiklan tarkoittamaa vahinkoa ihmisten hengelle, terveydelle taikka omaisuudelle tai ympäristölle.

2 artiklan 1 kappaleen a kohta määrää kriminalisoitavaksi radioaktiivisen aineen hallussapidon ja laitteen valmistamisen ja hallussapidon. Rangaistavuuden edellytyksenä on, että teon tarkoituksena on aiheuttaa ihmishengen menetys, vakava ruumiinvamma taikka huomattavaa vahinkoa omaisuudelle tai ympäristölle. Kappaleen b kohdassa säädetään vastaavin edellytyksin rangaistavaksi radioaktiivisen aineen tai laitteen käyttäminen sekä ydinlaitoksen käyttäminen tai vahingoittaminen siten, että ympäristöön pääsee tai saattaisi päästä radioaktiivista ainetta. Tämän kohdan teot on kriminalisoitava myös silloin, kun niiden tarkoituksena on pakottaa luonnollinen henkilö, oikeushenkilö, valtio tai kansainvälinen järjestö tekemään jotakin tai pidättäytymään jostakin.

Suomen lainsäädännössä 2 artiklan 1 kappaleen a kohdan tarkoittamat teot on ydinräjähteiden osalta kriminalisoitu RL 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa, joka kattaa kaikki terroristisessa tarkoituksessa tehdyt ydinräjähteisiin liittyvät teot, ja RL 34 luvun 6 §:n 1 momentissa, joka kattaa ydinräjähteen valmistamisen, hallussapidon ja räjäyttämisen Suomessa sekä sellaisen maahan tuonnin. RL 34 a luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohta säättää rangaistavaksi ydinräjähteen valmistamiseen tarvittavien aineiden hankkimisen. Sellaisen aineen hallussapitoa säännös ei nimenomaisesti kiellä, mutta hankkiminen on hallussapidon välttämätön edellytys.

Milloin RL 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohdan soveltaminen ei ole mahdollista, koska terroristista tarkoitusta ei voida osoittaa, voidaan sen säännösten sijasta soveltaa RL:n 34 luvun 9 §:n 2 momenttia, jonka mukaan yleisvaarallisen rikoksen valmistelu on rangaistavaa: säännös kattaa esimerkiksi ydinräjähteen valmistamiseen tarvittavien aineiden hallussapidon ydinräjähderikoksen tekemistä varten.

Suomen lainsäädännön mukaan rangaistavaa ei ole radioaktiivisen aineen hallussapito tarkoituksena aiheuttaa kuolema tai vakava ruumiinvamma taikka omaisuudelle tai ympäristölle huomattavaa vahinkoa, jollei kysymys ole RL 34 luvun 9 §:ssä tarkoitettusta yleisvaarallisen rikoksen valmistelusta tai RL 34 a luvun 2 §:ssä tarkoitettusta terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmistelusta taikka jollei tämä tarkoitus jollakin tavalla konkretisoidu. Tältä osin sovellettavaksi eivät voi esimerkiksi tulla rikoslain 44 luvun 12 § tai säteilylain (592/1991) 61 §. Kuoleman tai vakavan ruumiinvamman osalta kriminalisointivaje koskee lähinnä yhteen henkilöön kohdistuvaa tekoa, koska terrorismirikoksia koskevat säännökset tulevat yleisesti sovellettaviksi suunnitteilla olevan rikoksen kohdistuessa laajempaan ihmisryhmään.

Mainitun kriminalisointivajeen poistaminen on tarkoituksenmukaista hoitaa niin, että säädetään rangaistavaksi radioaktiivisen aineen hallussapito ilman, että siitä peräisin olevan säteilyn käyttötarkoitus täyttää säteilylain 16 §:n 2 momentissa säädetty turvallisuuslupan edellytykset, riippumatta siitä, mikä muu tarkoitus hallussapidolla on. Ihmishengen menetykseen, vakavaan ruumiinvammaan taikka omaisuuden tai ympäristön vahingoittamiseen liittyvän tarkoituksen mukaan ottamiseen rangaistussäännökseen liittyisi se ongelma, että tällaisen tarkoituksen toteennäyttäminen voi olla varsin vaikeaa. Vaikka kysymyksessä oleva kriminalisointivelvoite liittyy henkeä, terveyttä, omaisuutta ja ympäristöä koskeviin rikoksiin, täydentävän sääntelyn sijoittaminen erikseen näitä rikoksia koskeviin RL 21 lukuun, 35 lukuun ja 48 lukuun ei vaikuta perustellulta, varsinkin kun radioaktiivisen aineen oikeudetonta hallussapitoa voidaan aina pitää siihen liittyvien riskien vuoksi paheksuttavana ja yleisen ran-

gaistavuuden ansaitsevana menettelynä, jos aineen käyttötarkoitus ei ole säteilylain mukaisesti hyväksyttävä. Yleisvaarallisuudesta ja terroristisesta tarkoituksesta riippumaton rangaistussäännös olisi myös johdonmukainen sen kanssa, että ydinräjähdettä koskeva RL 34 luvun 9 olisi tässäkin esityksessä esitettyjen muutosten jälkeen käyttötarkoitukseen sitomaton. Tällainen uusi rangaistussäännös olisi luontevaa sijoittaa rikoslain 44 lukuun asiayhteytensä vuoksi ja sen vuoksi, että rangaistusuhkana pitäisi olla myös vankeusrangaistus. Koska radioaktiivisen aineen hallussapito voi sisältyä useisiin muihin ankarammin rangaistaviin rikoksiin, uudessa rangaistussäännöksessä tulisi olla toissijaisuusmaininta, jonka mukaan uutta säännöstä sovelletaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta. Radioaktiivisen aineen hallussapito ilman säteilylain 16 §:n 2 momentissa tarkoitettua turvallisuuslupaa katsottaisiin kuitenkin jatkossakin säteilylain 61 §:n tarkoittamaksi säteilyrikkomukseksi silloin, kun säteilyn käyttötarkoitus sinänsä täyttää turvallisuuslupan edellytykset. Tällaisessa teossa on kyse sinänsä hyväksyttävään toimintaan liittyvästä laiminlyönnistä, johon ei liity vaaran aiheuttamista eikä vaarantamistarkoitusta. Tekoa onkin pidettävä hallinnollisena rikkeenä eikä rikoksena. Säteilyrikkomuksesta voidaan tuomita sakkoon.

Sopimuksen 2 artiklan 1 kappaleen b kohdan tarkoittama laitteen käyttäminen saattaa olla RL 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohdan mukainen teko, kunhan 6 §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen terroristisen tarkoituksen edellytys täyttyy. Samassa kohdassa tarkoitettu radioaktiivisen aineen käyttäminen tai päästäminen ympäristöön on kattavasti kriminalisoitu RL 34 a luvun 1 §:ssä, milloin terroristisen tarkoituksen edellytys täyttyy. Kyse voi olla esimerkiksi terroristisessa tarkoituksessa tehdystä törkeästä vahingonteosta (RL 35:2), törkeästä terveyden vaarantamisesta (RL 34:5) tai törkeästä ympäristön turmelemisesta (RL 48:2). Milloin terroristisen tarkoituksen edellytys ei täytyisi, sovellettaisiin tapaukseen mainittuja rikoslain säännöksiä sellaisinaan. Kysymykseen voisi tulla siis rikoslain 21 luvun (esimerkiksi tarkoitus aiheuttaa yksittäisen henkilön kuolema

tai hänelle vakava ruumiinvamma), 34 luvun, 35 luvun tai 48 luvun säännösten soveltaminen. Joissakin tapauksissa sovellettavaksi voisivat tulla myös RL 44 luvun 10 §:n säännökset ydinenergian käyttörikoksista. Kaikki mainitut teot ovat rangaistavia siitä riippumatta, missä tarkoituksessa ne on tehty. Tämä pätee myös silloin, kun niiden tarkoituksena on ollut b kohdassa mainittu aineen, laitteen tai laitoksen käyttäminen tai vahingoittaminen siten, että ympäristöön pääsee tai saattaisi päästä radioaktiivista ainetta.

Suomen voimassaoleva lainsäädäntö täyttää näin ollen yleissopimuksen 2 artiklan 1 kappaleen vaatimukset lukuun ottamatta tarvetta säätää radioaktiivisen aineen oikeudeton hallussapito rangaistavaksi.

Yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaleessa määrätään kriminalisoitavaksi uskottava uhkaus tehdä 1 kappaleen b kohdassa tarkoitettu rikos. Lisäksi rikokseksi tulee luokitella myös se, että joku laittomasti ja tahallisesti vaatii haltuunsa radioaktiivista ainetta, laitetta tai ydinlaitosta, joko uskottavalla uhkauksella tai voimankäytöllä.

Yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaleen mukaiset teot kuuluvat RL 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohdan piiriin, jos ne täyttävät 34 a luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisen terroristisen tarkoituksen edellytyksen ja lisäksi RL 25 luvun 7 §:ssä annetut laitton uhkauksen tunnusmerkit. Nämä kuitenkin edellyttävät henkilökohtaiseen turvallisuuteen tai omaisuuteen kohdistuvaa uhkaa, eivätkä siten kata 2 artiklan 2 kappaleen tarkoittamista teoista pelkästään ympäristöön kohdistuvia uhkauksia tai pakottamista, johon ei liity uhkaa henkilökohtaiselle turvallisuudelle tai omaisuudelle. Tällaisissa tapauksissa sovellettavaksi voi tulla pakottamista koskeva RL 25 luvun 8 §, samoin kuin silloin, kun terroristisen tarkoituksen edellytys eivät täyty.

Suomen voimassaoleva lainsäädäntö on siten sopuoinnussa yleissopimuksen 2 artiklan 2 kappaleen vaatimuksien kanssa.

Yleissopimuksen 2 artiklan 3 kappaleessa määrätään kriminalisoitavaksi 1 kappaleessa tarkoitettujen rikosten yritys. Kappaleen a kohdan tarkoittamista rikoksista ydinräjähteen valmistaminen ja hallussapito on Suomessa kriminalisoitu RL 34 a luvun 1 §:ssä,

samoin näiden tekojen yrittäminen, kunhan terroristisen tarkoituksen edellytys täyttyy. Sen sijaan ydinräjähdettä varten tarvittavan radioaktiivisen aineen tai laitteen hallussapidon taikka laitteen valmistamisen yrittäminen ei ole rangaistavaa sen paremmin RL 34 a luvun 2 §:n, RL 24 luvun 9 §:n kuin muunkaan kansallisen lain säännöksen nojalla.

Suomen lainsäädännön saattaminen yleissopimuksen asettamien velvoitteiden mukaiseksi edellyttää yleisvaarallisen rikoksen valmistelua koskevan RL 34 luvun 9 §:n muuttamista siten, että myös radioaktiivisen aineen hallussapidon yritys sekä laitteen valmistamisen ja hallussapidon yritys säädetään rangaistavaksi. Samalla yritys tulisi johdonmukaisuussyistä säätää rangaistavaksi myös pykälän 2 momentissa tarkoitettujen hankkimistekojen osalta, koska ne vakavuudeltaan rinnastuvat hallussapito- ja valmistelurikoksiin. Ydinenergialain 69 § 3 momentti sisältää viittauksen RL 34 luvun 9 §:ään ja sen sisältöön. Momentti on päivitettävä vastaamaan RL 34 luvun 9 §:n muuttunutta sisältöä.

Suomessa rikoksen valmistelun yrityksen kriminalisoiminen on poikkeuksellista. Kuitenkin RL 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohta säätää rangaistavaksi terroristisessa tarkoituksessa tehdyn ydinräjähdერიoksen ja 3 momentti tällaisen rikoksen yrittämisen. Kun ydinräjähdერიokosta käsittelevä RL 34 luvun 6 § säätää ydinräjähdერიoksesta rangaistavaksi myös ydinräjähteen hallussapidon ja valmistamisen, on ydinräjähteen hallussapidon ja valmistamisen yrittäminen siten rangaistava teko Suomessa. Tässä valossa ehdotettu lakimuutos on johdonmukainen täydennys yleisvaarallisten ja terrorististen tekojen kriminalisointeihin.

Yleissopimuksen 2 artiklan 3 kappaleen asettama kriminalisoimisvelvoite edellyttää sitä, että ehdotettavan uuden rikoksen eli radioaktiivisen aineen hallussapitorikoksen yritys säädetään rangaistavaksi.

Yleissopimuksen 2 artiklan 1 kappaleen b kohdan tarkoittamien tekojen yrittämisen kriminalisoiminen ei vaadi muutoksia Suomen lainsäädäntöön. RL 34 a luvun 6 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisen terroristisen tarkoituksen edellytyksen täytyessä näiden tekojen yrittäminen on rangaistavaa 34 a luvun

1 §:n mukaan. Kysymykseen voi tulla myös muiden rangaistussäännösten kuin rikoslain 34 a luvun 1 §:n soveltaminen, jos rikosta ei tehdä rikoslain 34 a luvun 6 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla terroristisessa tarkoituksessa tai jos kyseessä ei ole ydinräjähteen käyttö. Kaikissa käytännössä sovellettaviksi tulevista rangaistussäännöksissä yritys on säädetty rangaistavaksi. Esimerkiksi seuraavien rikosten yritys on rangaistava: törkeä vahingonteko, terveyden vaarantaminen, törkeä terveyden vaarantaminen, törkeä ympäristön turmeleminen, törkeä pahoinpitely ja törkeä tuhotyö.

Sopimuksen 2 artiklan 4 kappaleessa edellytetään kriminalisoitavaksi artiklan aiemmissä kappaleissa tarkoitettuihin rikoksiin liittyvä tekijäkumppanuus ja muu yhteistoiminta, rikosten järjestäminen sekä rikoksiin käskeminen. Suomen lainsäädäntö täyttää nämä vaatimukset: rikoskumppanuudesta säädetään RL 5 luvun 3 §:ssä, yllytyksestä 5 §:ssä ja avunannosta 6 §:ssä, järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistumisesta RL 17 luvun 1 a §:ssä, terroristiryhmän johtamisesta RL 34 a luvun 3 §:ssä ja terroristiryhmän toiminnan edistämisestä 4 §:ssä.

3 artikla. Yleissopimuksen 3 artikla rajaa sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle rikokset, joilla on liittymäkohtia vain yhteen sopimusvaltioon. Sopimusta ei siten sovelleta tekoihin, jotka tapahtuvat yhden valtion alueella, jos sekä rikoksesta epäilty että sen uhrit ovat tuon valtion kansalaisia ja epäilty tavaan saman valtion alueelta, paitsi jos sopimusvaltio voi perustaa lainkäyttövaltansa yleissopimuksen 9 artiklan 1 tai 2 kappaleen määräyksiin. Niissä viitataan muun muassa sopimuspuolen lippua kantavalla aluksella tehtyihin rikoksiin, rikoksiin jotka kohdistuvat sopimuspuolen ulkomailla olevaan valtioon laitokseen sekä rikoksiin, joiden tarkoituksena on pakottaa kyseinen sopimusvaltio johonkin toimeen tai sellaisesta pidättäytymiseen. Soveltamisalamääräys noudattaa aiempien terrorismin vastaisen yleissopimusten vastaavien määräysten muotoiluja, lukuun ottamatta 9 artiklan tarkoittamia laajennuksia sopimusvaltioiden lainkäyttövallalle.

Artiklan poikkeussäännöksen nojalla sopimuksen artikloita 7 ja 12 sekä 14–17 sovelletaan kuitenkin myös rikoksiin, joilla ei ole

liittymäkohtia yhtä useampaan sopimusvaltioon. Poikkeuksen kohteena olevissa artikloissa määrätään sopimusvaltioiden yhteistyöstä (7 artikla), syytettyjen oikeusturvatakeista (12 artikla), oikeusavusta (14 artikla), kiellosta tulkita sopimuksen tarkoittamia rikoksia luonteeltaan poliittisiksi (15 artikla), luovuttamis- ja oikeusapuvelvollisuuden soveltamattomuudesta tapauksiin, joissa on perusteltua aihetta epäillä syrjintää (16 artikla) sekä yhden sopimusvaltion alueella vangittuna olevan tai rangaistustaan suorittavan henkilön luovuttamisesta toiseen sopimusvaltioon rikostutkintaa tai syytetoimia varten (17 artikla).

Sopimuksen 3 artiklan voimaansaattaminen ei aiheuta tarvetta Suomen lain muuttamiseen.

4 artikla. Sopimuksen 4 artikla sisältää viimeaikaisissa terrorisminvastaisissa yleissopimuksissa yleistyneen suojalausekkeen, jossa vedetään rajaa muun muassa valtion asevoimien toimintaan. Artiklan 1 kappaleen mukaan mikään yleissopimuksessa ei vaikuta muihin oikeuksiin, velvoitteisiin ja velvollisuuksiin, joita valtioilla ja yksityisillä henkilöillä on kansainvälisen oikeuden nojalla, erityisesti YK:n peruskirjan päämäärien ja periaatteiden sekä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden nojalla. Rajaus korostaa yleissopimuksen rikosoikeudellista luonnetta.

Artiklan 2 kappaleen ensimmäisen lauseen mukaan yleissopimus ei koske kansainvälisen humanitaarisen oikeuden säatelemää asevoimien toimintaa aseellisen selkkauksen aikana näiden käsitteiden humanitaarisen oikeuden mukaisessa merkityksessä. Ensimmäinen viittaus humanitaariseen oikeuteen on tarpeellinen, jotta 2 artiklan tarkoittamat teot eivät missään olosuhteissa jäisi ranskaisematta. Säännöksen muotoilu takaa sen, ettei sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle jää rikoksia, jotka on tehty aseellisen konfliktin aikana, mutta joihin humanitaarisen oikeuden säännöt eivät sovellu. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi siksi, että kyseisillä teoilla ei ole yhteyttä konfliktiin. Mahdollisia määritelmäerimielisyyksiä varten artiklassa todetaan, että käsitteille ”asevoimien toiminta” ja ”aseellinen selkkaus” on annettava niille humanitaarisessa oikeudessa vaikiintuneet merkitykset.

Artiklan 2 kappaleen toisen lauseen mukaan yleissopimus ei koske myöskään valtion asevoimien toimintaa niiden hoitaessa virallisia tehtäviään, siltä osin kuin sitä säätelevät muut kansainvälisen oikeuden määräykset. Virallisia tehtäviä koskeva rajaus sulkee sopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle valtion asevoimien toiminnan myös muuten kuin kansainvälisen humanitaarisen oikeuden tunnustaman aseellisen selkkauksen oloissa edellyttäen, että se tällöin kuuluu muun kansainvälisen oikeudellisen sääntelyn piiriin. Viittausta muihin kansainvälisen oikeuden määräyksiin täydentää artiklan 3 kappale, jonka mukaan artiklan 2 kappaleen määräysten ei tulkita oikeuttavan tai tekevän lailliseksi muutoin laittomia tekoja eikä se estä syyttämistä muiden lakien nojalla. Valtion asevoimat on määritelty 1 artiklan 6 kappaleessa.

Artiklan 4 kappaleessa korostetaan, että yleissopimuksen tarkoituksena ei ole vaikuttaa normistoon, joka sääntelee ydinaseiden käyttöä tai niillä uhkaamista valtioiden toimesta. Tämä kappale yhdessä sopimuksen johdantoon sisältyvän, valtioiden oikeutta ydinenergian rauhanomaiseen käyttöön koskevan kappaleen kanssa laukaisivat lopulta sopimuksen hyväksymistä liki seitsemän vuotta viivytäneen kiistan.

Sopimuksen 4 artiklan voimaansaattaminen ei aiheuta tarvetta muuttaa Suomen lainsäädäntöä.

5 artikla. Yleissopimuksen 5 artikla edellyttää sopimusvaltioilta 2 artiklassa tarkoitettujen tekojen kriminalisoimista kansallisen lainsäädännön nojalla. Teoille on lisäksi säädettyvä asianmukaiset rangaistukset, joiden ankaruudesta säädettyä on otettava huomioon rikosten vakavuus.

Yleissopimuksen tarkoittamista rikoksista voidaan Suomen voimassaolevan lainsäädännön mukaan pääsääntöisesti määrätä ankaria rangaistuksia. Rikoslain 34 a luvun terrorismirikoksista voidaan tuomita vankeutta kolmesta vuodesta elinkautiseen. Muiden sopimuksen tarkoittamien rikosten osalta vankeusrangaistuksen enimmäiskestot ovat elinkautinen (murha), 12 vuotta (tappo), 10 vuotta (törkeä terveyden vaarantaminen, törkeä pahoinpitely ja törkeä tuhotyö), kuusi vuotta (törkeä ympäristön turmeleminen), neljä

vuotta (törkeä vahingonteko ja terveyden vaarantaminen), kaksi vuotta (pakottaminen) ja yksi vuosi (ydinenergian käyttörikos).

Suomen lainsäädäntö täyttää siten yleissopimuksen 5 artiklan vaatimukset, eikä tarveta lain muuttamiseen siis tältä osin ole.

6 artikla. Yleissopimuksen 6 artikla edellyttää, etteivät sopimusvaltiot missään olosuhteissa katso sopimuksen tarkoittamia rikoksia oikeutetuiksi poliittisiin, filosofisiin, ideologisiin, rotuun liittyviin, etnisiin, uskonnollisiin tai muihin vastaaviin syihin vedoten, erityisesti milloin rikoksella on aiheutettu tai tarkoitettu aiheuttaa pakokauhua kansalaisten, ihmisryhmän tai tiettyjen henkilöiden keskuudessa. Suomen lainsäädäntö ei tunnusta edellä kuvattuja seikkoja teon oikeudenvastaisuuden poistaviksi oikeuttamisperusteiksi, joten tältä osin sopimuksen voimaansaattaminen ei aiheuta tarvetta lain muuttamiseen.

7 artikla. Yleissopimuksen 7 artiklassa säädetään sopimusvaltioiden yhteistyöstä sopimuksen tarkoittamien rikosten ehkäisemisessä. Artiklan 1 kappaleen a kohdassa edellytetään sopimuspuolia tarvittaessa lainsäädännön keinoin ehkäisemään 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten valmisteleminen alueellaan sekä ryhtymään tarvittaviin vastatoimenpiteisiin. Vastatoimenpiteillä viitataan muun muassa sopimuksen tarkoittamia rikoksia edistävien, järjestävien, rahoittavien ja avustavien ryhmien sekä niihin yllyttävien ryhmien laittoman toiminnan kieltämiseen. Suomen lainsäädäntö on 2 artiklan perusteista ilmenevällä tavalla sopusoinnussa näiden määräysten kanssa.

Artiklan 1 kappaleen b kohdassa säädetään tietojen vaihtamisesta: sopimusvaltioiden yhteistyö kattaa täsmällisten ja varmennettujen tietojen vaihtamisen, erityisesti sopimusvaltioiden tietoon tulleista ydinterrorismirikoksista ja niiden valmistelusta. Tietojen vaihtaminen tapahtuu kunkin sopimusvaltion kansallisen lainsäädännön puitteissa. Lisäksi sopimusvaltiot sitoutuvat koordinoimaan rikosten havaitsemiseen, estämiseen, torjumiseen ja tutkimiseen sekä rikosoikeudenkäyntien vireillepanemiseen tarvittavia hallinnollisia ja muita toimepiteitä. Artiklan 2 kappaleessa edellytetään sopimusvaltiolta sen kansallisen lain mukaisia toimenpiteitä sopimuk-

sen nojalla saamiensa tai kansainvälisille järjestöille antamiensa tietojen luottamuksellisuuden suojaamiseksi.

Sopimusvaltioille 1 kappaleen b kohdassa ja 2 kappaleessa asetetut velvollisuudet määrätään täytettäväksi kansallisen lainsäädännön puitteissa. Artiklan 3 kappale vahvistaa tätä lähestymistapaa säätämällä, ettei sopimusvaltiolla ole velvoitetta sellaisten tietojen luovuttamiseen, joita ne eivät kansallisen lakinsa mukaan saa luovuttaa tai jotka voisivat uhata sopimusvaltion turvallisuutta tai ydinaineiden fyysistä suojelua. Määräysten voimaansaattaminen ei siten aiheuta velvollisuutta Suomen lain muuttamiseen.

Artiklan 4 kappaleessa sopimusvaltiot veloitetaan ilmoittamaan YK:n pääsihteerille sopimuksen tarkoittamien tietojen ja viestien vastaanottamisesta vastaavien viranomaisten yhteystiedot. Pääsihteerin vastaa tietojen välittämisestä muille sopimusosapuolille ja Kansainväliselle atomienergiajärjestölle. Ilmoitettujen viranomaisten on oltava jatkuvasti tavoitettavissa sopimuksen tarkoittamaa yhteydenpitoa varten. Suomessa 7 artiklan 4 kappaleen tarkoittamaksi viranomaiseksi nimettäisiin keskusrikospoliisi.

8 artikla. Yleissopimuksen 8 artikla velvoittaa sopimusvaltiot osana ydinterrorismirikosten vastaista toimintaa ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin radioaktiivisten aineiden suojelemiseksi. Erikseen artiklassa viitataan Kansainvälisen atomienergiajärjestön asiaa koskeviin suosituksiin ja toimiin.

Suomessa radioaktiivisten aineiden suojelusta säädetään säteilylaissa (erit. 8 luku) ja ydinenergialaissa. Lakien rikkomisesta voidaan tuomita RL 34 luvun 4 §:n mukaisesti rangaistukseen (ks. 2 artiklan perustelut). Säteilylain 14 luvussa määrätään valvontaviranomaisena toimivan Säteilyturvakeskuksen valtuuksista, mm. oikeudesta saada tietoa, tehdä tarkastuksia ja saada virka-apua. Säteilyturvakeskuksesta ydinenergialain noudattamisen valvojana säädetään lain 10 luvussa, jossa sille myös annetaan mm. tarkastusvaltuuksia. Suomi on lisäksi saattanut kansallisesti voimaan Kansainvälisen atomienergiajärjestön perussäännön (SopS 2/1958), Kansainvälisen atomienergiajärjestön erioikeuksia ja vapauksia koskevan sopimuksen (SopS 27/1960), Kansainvälisen atomiener-

giajärjestön kanssa tehdyn valvontasopimuksen (SopS 2/1972) sekä ydinaineiden turvajärjestelyjä koskevista toimista tehdyn yleissopimuksen (SopS 72/1989). Suomen lainsäädäntö on siten sopusoinnussa yleissopimuksen 8 artiklan voimaansaattamisesta aiheutuvien velvoitteiden kanssa.

9 artikla. Yleissopimuksen 9 artiklassa määrätään sopimuspuolten lainkäyttövallan laajuudesta. Määräysten tarkoituksena on varmistaa, että sopimuksen tarkoittamiin rikoksiin syyllistyneet saatetaan teoistaan vastuuseen jossakin sopimusvaltiossa.

Yleissopimuksen 9 artiklan 1 kappale velvoittaa sopimusvaltiot ryhtymään toimiin 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten saattamiseksi lainkäyttövaltaansa kolmessa tapauksessa: a) kun rikos on tehty kyseisen sopimusvaltion alueella, b) kun rikos tehdään sopimuspuolen lippua käyttävällä aluksella tai sellaisessa ilma-aluksessa, joka on kyseisen sopimusvaltion lain mukaisesti rekisteröity rikoksen tapahtumahetkellä ja c) kun rikoksen tekijä on sopimusvaltion kansalainen.

Artiklan 1 kappaleen a kohdan asettama velvollisuus on Suomen lainsäädännön kannalta ongelmaton: rikoslain 1 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan Suomessa tehtyyn rikokseen sovelletaan Suomen lakia.

Suomalaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa tehtyihin rikoksiin sovellettavasta laista määrätään RL 1 luvun 2 §:n 1 momentissa. Sen mukaan Suomen lakia sovelletaan aluksessa tai ilma-aluksessa tehtyyn rikokseen, jos alus on rikoksen tekohetkellä ollut aavalla merellä tai millekään valtiolle kuulumattomalla alueella, tai jos ilma-alus on ollut tällaisen alueen yläpuolella. Suomen lakia sovelletaan myös aluksen tai ilma-aluksen ollessa vieraan valtion alueella tai ilma-aluksen ollessa sen yläpuolella, milloin rikoksen on tehnyt aluksen päällikkö, miehistön jäsen, matkustaja tai joku muutoin matkalla mukana oleva henkilö. Päällikköön ja miehistön jäseniin voidaan vieraan valtion alueella soveltaa Suomen rikoslakia silloin, kun päällikkö tai miehistön jäsen on rikoksellaan rikkonut jotakin hänelle tuossa roolissa erityisesti kuuluvaa velvollisuutta. Lisäksi vieraan valtion alueella olevalla aluksella tai ilma-aluksella tehtyyn rikokseen voidaan soveltaa Suomen rikoslakia myös silloin, kun rikoksen tekijä

on Suomen kansalainen, jos teko on kriminalisoitu myös tekopaikan lainsäädännössä. Jos Suomen kansalainen tekee rikoksen millekään valtiolle kuulumattomalla alueella, on rangaistavuuden lisäedellytyksenä se, että teosta voidaan Suomen lain mukaan tuomita yli kuuden kuukauden vankeusrangaistus. Sopimuksen tarkoittamien rikosten osalta tämä edellytys täyttyy.

Suomen rikoslain soveltamisala on kuitenkin 9 artiklan 1 kappaleen b kohdan vaatimuksia suppeampi: laki ei sovellu rikoksiin, joihin on syyllistynyt RL 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa lueteltuihin ryhmiin kuulumaton, ei-suomalainen henkilö suomalaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa sen ollessa vieraan valtion alueella tai sen yläpuolella. Soveltamisalan ulkopuolelle jäävät esimerkiksi satamassa olevalla laivalla vierailevat henkilöt ja liikkuvassa aluksessa oleva luotsit sekä lentokentällä olevassa lentokoneessa työskentelevät miehistöön kuulumattomat henkilöt, joilla ei ole Suomen kansalaisuutta ja jotka eivät kuulu RL 1 luvun 6 §:n 3 momentin poikkeusten piiriin. Viimeksi mainitussa momentissa Suomen kansalaisiin rinnastetaan henkilöt, joilla on pysyvä asuinpaikka Suomessa ja henkilöt, jotka tavataan Suomesta ja joilla joko on jonkun muun Pohjoismaan kansalaisuus tai pysyvä asuinpaikka jossakin muussa Pohjoismaassa.

Rikoslain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdan rajoitusten merkitys on kuitenkin käytännössä hyvin vähäinen. Rikoslain soveltamisala eroaa vastaavalla tavalla esimerkiksi kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen YK:n yleissopimuksen 15 artiklan 1 kappaleen vaatimasta soveltamisalasta. Yleissopimusta voimaansaatettaessa ei kuitenkaan katsottu tarpeelliseksi muuttaa rikoslakia (HE 32/2003 vp). Eroavaisuus on niin ikään arvioitu vaikutukseltaan vähäiseksi ihmiskauppa-, paritus- ja lapsipornografiarikoksia koskevassa hallituksen esityksessä HE 34/2004 vp.

Soveltamisalojen eroavuutta supistaa entisestään ns. kansainvälisiä rikoksia koskeva rikoslain 1 luvun 7 § ja sen soveltamisesta annettu asetus (627/1996). RL 1 luvun 7 §:n 3 momentin mukaan RL 34a luvussa tarkoitettuihin terrorismirikoksiin sovelletaan Suomen lakia niiden tekopaikasta riippumat-

ta. Asetuksessa puolestaan nimenomaisesti luokitellaan kansainvälisiksi rikoksiksi lukuisia kansainvälisissä sopimuksissa ja pöytäkirjoissa tarkoitettuja rikoksia. Kansainvälisiä rikoksia ovat asetuksen mukaan mm. seuraavat teot: siviili-ilmailun turvallisuuden kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskevassa yleissopimuksessa (SopS 56/1973) tarkoitettut rikokset, ydinräjähdeterikos, terveyden vaarantaminen, ydinenergian käyttörikos ja muu ydinaineeseen liittyvä rikos, jota on pidettävä ydinaineiden turvajärjestelyjä koskevista toimista tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 72/1989) tarkoitettuna rikoksena, sekä rikokset, jotka määritellään terrorismin vastustamisesta tehdyssä eurooppalaisessa yleissopimuksessa (SopS 16/1990) ja merenkulun turvallisuuden kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskevassa yleissopimuksessa (SopS 11/1999). Yleissopimuksen 2 artiklassa tarkoitettut rikokset ja viittaus käsilläolevaan yleissopimukseen on tarkoitus sisällyttää rikoslain 1 luvun 7 §:n soveltamisesta annettuun asetukseen siinä vaiheessa, kun yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappale sallii sopimusosapuolien ulottaa lainkäyttövaltansa laajemmallekin, milloin 2 artiklan tarkoittama rikos on a) kohdistunut kyseisen sopimusvaltion kansalaiseen tai b) sen ulkomailla sijaitsevaan valtion laitokseen, mukaan lukien suurlähetystöt ja muut diplomaatti- ja konsulitilat. Lainkäyttövaltaa voi käyttää myös, jos c) rikoksen on tehnyt kansalaisuudeton henkilö, jolla on kotipaikka sopimusvaltion alueella, jos d) rikoksen tarkoituksena on pakottaa kyseinen sopimusvaltio suorittamaan jokin toimenpide tai pidättäytymään jostakin toimesta ja jos e) rikos tehdään kyseisen sopimusvaltion hallituksen käyttämässä ilma-aluksessa. Osa tapauksista kuuluu Suomen lain nojalla Suomen lainkäyttövallan piiriin: RL 1 luvun 3 §:n mukaan lainkäyttövalta ulottuu mm. suomalaisen viranomaiseen kohdistuneisiin rikokseen, 5 §:n mukaan mm. Suomen kansalaisiin kohdistuneisiin rikoksiin ja 6 §:n mukaan mm. Suomessa pysyvästi asuvien tekemiin rikoksiin. Suomen kansalaisten ja täällä pysyvästi asuvien ulkomailla tekemien rikosten osalta on muistettava kaksoisrangaistavuuden vaatimus; toi-

saalta yleissopimuksen tarkoittamina tekoina näihin rikoksiin sovellettaisiin kansainvälisissä rikoksia koskevia sääntöjä. Sopimuksen 9 artiklan 2 kappaleen voimaansaattamisesta ei aiheudu velvoitetta muuttaa Suomen lainsäädäntöä.

Sopimuksen 9 artiklan 3 kappale edellyttää, että sopimuspuolet ilmoittavat sopimuksen ratifioinnin, hyväksymisen tai siihen liittymisen yhteydessä 2 kappaleen mukaisesta lainkäyttövallastaan YK:n pääsihteerille. Samoin ilmoitus on tehtävä, jos 2 kappaleen mukaisessa lainkäyttövallassa tapahtuu tämän jälkeen muutoksia. Velvoitteen täyttäminen ei vaadi erillisiä lainsäädäntötoimia.

Sopimuksen 9 artiklan 4 kappale edellyttää, että sopimuspuolet ryhtyvät tarvittaviin toimiin 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten saattamiseksi lainkäyttövaltaansa sellaisissa tapauksissa, joissa se ei luovuta alueeltaan tavattua epäiltyä sellaisella toiselle sopimuspuolelle, joka on saattanut rikoksen lainkäyttövaltaansa 9 artiklan 1 tai 2 kappaleen mukaisesti.

Suomen lainsäädäntö sallii laajasti rikoksentekijöiden luovuttamisen, erityisesti niin vakavista rikoksista kuin sopimuksessa on kyse. Suomi voi luovuttaa rikoksista epäiltyjä ulkomaille kolmen eri lain nojalla: pohjoismaisia luovutuksia säätelee laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä (270/1960), EU-maiden välisiä laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä (1286/2003) ja luovutuksia muualle laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta (456/1970).

Jos luovutuspyyntöön ei haluta suostua, olisi Suomen siis saatettava rikos oman lainkäyttövaltansa piiriin. Jos kyseinen rikos on tehty Suomessa, sovelletaan siihen rikoslain 1 luvun 1 §:n 1 momentin nojalla Suomen lakia. Jos taas rikos on tehty ulkomailla, niin siihen sovelletaan RL 1 luvun 8 §:n nojalla Suomen lakia, jos rikoksesta voidaan tuomita yli kuuden kuukauden vankeusrangaistus ja jos rikoksen tekopaikkana ollut valtio on esittänyt luovutuspyynnön, johon Suomi ei ole suostunut. Näin ollen Suomen laki on sopusoinnussa yleissopimuksen 9 artiklan 4 kappaleen vaatimusten kanssa.

Sopimuksen 9 artiklan 5 kappaleessa todetaan, ettei sopimus sulje pois mitään sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti harjoitettavaa rikosoikeudellista lainkäyttövaltaa. Määräys ei aiheuta Suomelle velvoitetta eikä näin ollen myöskään tarvetta lainsäädännön muuttamiseen.

10 artikla. Yleissopimuksen 10 artiklan 1 kappale asettaa sopimusvaltiolle velvollisuuden tutkia saamansa tiedot alueellaan tehdystä tai aiotusta 2 artiklan tarkoittamasta rikoksesta, tai jos tällaisesta rikoksesta epäilty saattaa olla kyseisen sopimuspuolen alueella. Artiklan 2 kappale edellyttää sopimuspuolia ryhtymään toimiin rikoksentekijän tai epäillyn läsnäolon varmistamiseksi syyttämistä tai luovuttamista varten. Kummankin määräyksen mukaan toimiin ryhdytään ja ne suoritetaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Määräysten voimaansaattaminen ei siten aiheuta tarvetta muuttaa Suomen lakia.

Sopimuksen 10 artiklan 3 kappaleessa taataan tiettyjä oikeuksia 2 kappaleessa tarkoitettujen toimien kohteeksi joutuneille. Tällaisella henkilöllä on 2 kappaleen a kohdan mukaan oikeus saada viipymättä yhteys lähimpään henkilöön, joka edustaa sitä valtiota, jonka kansalainen hän on tai jolla muuten on oikeus suojella hänen oikeuksiaan. Kansalaisuudettoman osalta oikeus koskee hänen kotipaikkavaltionsa edustajaa. Lisäksi 2 kappaleen tarkoitettujen toimien kohteeksi joutuneille taataan b kohdan nojalla oikeus myös tavata artiklan tarkoittaman valtion edustaja. Kappaleen c kohdassa turvataan oikeus saada tietoa a ja b kohtien tarkoittamista oikeuksista.

Artiklan 4 kappale määrää, että 3 kappaleen oikeuksia käytetään rikoksentekijän tai epäillyn sijaintipaikkana olevan sopimusvaltion lainsäädännön mukaisesti, kunhan tuo lainsäädäntö mahdollistaa 3 kappaleen mukaisten oikeuksien täysimääräisen toteutumisen.

Artiklan 5 kappaleessa säädetään, että 3 ja 4 kappaleen määräykset eivät millään tavalla rajoita 9 artiklan 1 kappaleen c kohdan (rikoksen tekijä on sopimusvaltion kansalainen) ja 2 kappaleen c kohdan (rikoksen tekijä on kansalaisuudeton henkilö, jolla on kotipaikka sopimusvaltiona alueella) mukaisesti lainsäädäntövaltaansa käyttävän sopimusvaltion oikeutta pyytää Punaisen Ristin kansainvälis-

tä komiteaa olemaan yhteydessä rikoksesta epäiltyyn ja tapaamaan hänet.

Artiklan 6 kappaleessa velvoitetaan sopimuspuolet ilmoittamaan artiklan mukaisesti tehdyistä säilöönotoista ja säilöönottoja edellyttäen olosuhteista YK:n pääsihteerin välityksellä sopimuspuolille, jotka ovat saattaneen rikokset lainkäyttövaltaansa 9 artiklan 1 ja 2 kappaleen mukaisesti. Samoin velvoitetaan kertomaan 1 kappaleen tarkoittamien tutkimusten tulokset sekä se, aikooko sopimuspuoli käyttää tapauksessa lainkäyttövaltaansa.

Suomen laissa ei ole täysin samansisältöistä sääntelyä kuin 10 artiklan 3-5 kappaleissa. Määräykset eivät kuitenkaan vaadi muutoksia Suomen lainsäädäntöön.

11 artikla. Yleissopimuksen 11 artikla sisältää terrorisminvastaisissa yleissopimuksissa yhdenmukaisen luovuta tai tuomitse -velvoitteen. Artiklan 1 kappaleen mukaisesti sopimuspuolen, jonka alueelta epäilty tavaataan, on 9 artiklan soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa aina joko saatettava tapaus oman lainsäädäntönsä mukaisesti toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi syyttämistä varten tai luovutettava epäilty rikoksen johdosta. Artiklan 2 kappaleessa tarkennetaan, että myös niin sanotun ehdollisen luovuttamisen katsotaan täyttävän luovuta tai tuomitse -velvollisuuden. Jos siis sopimuspuolen kansallinen lainsäädäntö mahdollistaa omien kansalaisten luovuttamisen vain sillä ehdolla, että nämä palautetaan takaisin suorittamaan mahdollista tuomiotaan, näin voidaan sopimuksen mukaan tehdä, kunhan tämä sopimuspuoli ja luovutuspyynnön tehnyt valtio pääsevät järjestelystä sopuun.

Perustuslakivaliokunta on ottanut kantaa luovuta tai tuomitse -velvoitteen ja Suomen perustuslain väliseen suhteeseen terrorististen pommi-iskujen torjumista koskevan YK:n yleissopimuksen hyväksymisen yhteydessä (PeVL 7/2002 vp). Valiokunnan mukaan perustuslain 9 §:n 3 momentin mukainen Suomen kansalaisten luovuttamiskielto ja 4 momentin mukainen kielto luovuttaa ulkomalaisia tapauksissa, joissa heitä uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu, eivät aiheuta ongelmia suhteessa luovuta ja tuomitse -määräyksiin. Määräysten nojalla Suomella on aina halu-

tessaan mahdollisuus ryhtyä itse syytetömiin, joten ehdotonta luovuttamisvelvollisuutta ei voi syntyä. Perustuslain 9 §:n 3 momenttia on myöhemmin muutettu lailla 802/2007: nykyisin Suomen kansalaisen luovuttamisesta voidaan tietyin edellytyksin säättää lailla. Sopimuksen 11 artiklan voimaansaattaminen ei ole ongelmallista Suomen lainsäädännön kannalta.

12 artikla. Yleissopimuksen 12 artiklassa turvataan sopimuksen tarkoittamien säilöönotto-, syyte- tai muiden toimenpiteiden kohteiksi joutuneille tietyt perusoikeudet. Artiklan mukaan epäillyille taataan oikeudenmukainen kohtelu, mukaan lukien kaikki sekä hänen sijaintipaikkanaan olevan sopimusvaltion kansallisen lainsäädännön että kansainvälisten ihmisoikeusmääräysten mukaiset oikeudet ja takeet. Suomelle 12 artikla ei synnytä uusia velvoitteita, eikä se aiheuta tarvetta lainsäädännön muutoksiin.

13 artikla. Yleissopimuksen 13 artiklassa määrätään 2 artiklan tarkoittamiin rikoksiin syyllistyneiden luovuttamisesta. Sen 1 kappaleen mukaan sopimuksen voimaantulon jälkeen sopimuspuolet katsovat, että 2 artiklan rikokset sisältyvät kaikkiin niiden muiden sopimuspuolten kanssa aiemmin tekemiin luovuttamista koskeviin sopimuksiin rikoksina, joiden johdosta rikoksentehtyjä voidaan luovuttaa.

Artiklan 2 kappaleessa määrätään, että sopimuspuolen lainsäädännön edellyttäessä luovuttamisen oikeusperustaksi voimassaolevaa valtiosopimusta tämän yleissopimuksen voidaan katsoa tarjoavan tarvittavan oikeusperustan. Milloin sopimuspuolet eivät tällaista oikeusperustaa tarvitse, niiden tulee artiklan 3 kappaleen nojalla tunnustaa keskenään 2 artiklan tarkoittamat rikokset sellaisiksi, joiden johdosta luovuttaminen on mahdollista. Artiklan 4 kappale säättää mahdollisuudesta käsitellä 2 artiklan rikokset tarvittaessa siten, että ne olisivat tapahtuneet tekopaikan ohella myös sellaisten valtioiden alueella, jotka käyttävät lainkäyttövaltaansa sopimuksen 9 artiklan 1 ja 2 kappaleen mukaisesti. Artiklan 5 kappale määrää, että kaikkien sopimuspuolten aiemmin tekemien keskinäisten luovutussovittimusten määräykset katsotaan muutetuiksi siltä osin kuin ne ovat ristiriidassa tämän yleissopimuksen kanssa.

Suomessa luovuttamisesta säädetään niin sanotussa yleisessä luovuttamislaisissa (laki 456/1970), pohjoismaisessa luovuttamislaisissa (270/1960) ja EU-luovuttamislaisissa (1286/2003). Suomi voi luovuttaa rikosten tekijöitä yksin lain nojalla, eikä edellytykseksi siis aseteta voimassaolevaa valtiosopimusta. Luovuttaminen on mahdollista yleisen luovuttamislain nojalla silloin, kun kyseessä olevasta rikoksesta on mahdollista tuomita Suomen lain mukaan vähintään vuosi vankeutta. Pohjoismaisen ja EU-luovutuslain mukaiset edellytykset ovat alhaisemmat. Kun yleissopimus saatetaan voimaan Suomessa, Suomen lainsäädännön on täytettävä 2 artiklan kriminalisointivelvoitteet. Sopimuksen tarkoittamien tekojen luonteen huomioon ottaen tulee samalla täytetyksi myös yhden vuoden vankeusrangaistusta koskeva kynnys ja siten myös 13 artiklan asettama velvollisuus. Sopimuksen 13 artiklan voimaansaattamisesta ei siis aiheudu velvoitetta muuttaa Suomen lakia.

14 artikla. Yleissopimuksen 14 artiklassa velvoitetaan sopimuspuolet antamaan toisilleen mahdollisimman laajaa oikeusapua 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten tutkinnassa, oikeudenkäynneissä ja luovuttamisen yhteydessä. Artiklan mukaan oikeusapua annetaan ensisijaisesti sopimuspuolten välisten oikeusapua koskevien sopimusten tai muiden järjestelyjen puitteissa. Milloin tällaisia ei ole, annetaan oikeusapua sopimuspuolten kansallisten lainsäädäntöjen mukaisesti.

Artikla ei aiheuta tarvetta muuttaa Suomen lakia. Laki kansainvälisestä oikeusavusta rikosasiassa (4/1994) tarjoaa viranomaisille mahdollisuuden oikeusavun antamiseen laajasti sopimusjärjestelyistä riippumatta. Suomi on myös osallisena useassa rikosoikeusapua koskevassa sopimusjärjestelyssä.

15 artikla. Yleissopimuksen 15 artikla kieltää sopimuspuolia pitämästä 2 artiklan tarkoittamia rikoksia poliittisina rikoksina, poliittiseen rikokseen liittyvinä rikoksena tai poliittisista vaikuttimista tehtynä rikoksena silloin, kun päätetään sopimuksen mukaisesta luovuttamisesta tai oikeusavusta. Sopimuspuolet eivät siis voi kieltäytyä antamasta keskinäistä oikeusapua tai luovuttamasta rikosentekijää vedoten ydinterrorismirikoksen poliittisuuteen.

Suomen yleisen luovuttamislain 6 § kieltää luovuttamasta poliittisesta rikoksesta. EU-luovutuslaissa ei ole vastaavaa säännöstä. Rikosoikeusapulain 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa rikoksen poliittisuus on harkinnanvarainen kieltäytymisperuste.

Sopimuksen 15 artiklan määräykset kaventavat Suomen määräysvaltaa siinä, minäkalaisia tekoja voidaan määritellä poliittisiksi 15 artiklan tarkoittamissa tilanteissa. Kun Suomi joutui vastaavan tilanteen eteen terrorismin vastustamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 16/1990) voimaansaattamisen yhteydessä, päätettiin tuolloin tehdä sopimukseen varauma, jotta kansallisen harkintavallan supistuminen vältettäisiin. Varaumasta on kuitenkin sittemmin luovuttu: luopumista perusteltiin mm. sillä, ettei sopimuksen tarkoittamia rikoksia voida missään oloissa pitää poliittisina (HE 209/2001 vp). Tulkinnan muutokseen katsottiin vaikuttaneen mm. YK:ssa valmistellut terrorismia koskevat yleissopimukset, joissa kaikissa pyritään kriminalisoimaan tietyt väkivallanteot ja ryhtymään toimiin niihin syyllistyneiden saattamiseksi vastuuseen teoistaan. Muuttuneissa olosuhteissa ei enää katsottu olevan ensisijaisen tärkeää, että Suomi säilyttää mahdollisimman laajan harkintavallan rikosten määrittämisessä luonteeltaan poliittisiksi.

Perustuslakivaliokunta ei pitänyt varauksen poistamista ongelmallisena, koska sen mukaan poistaminen ei vaikuta Suomen kansalaisen oikeusasemaan eikä velvoita luovuttamaan ketään maahan, jossa häntä uhkasi kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu (PeVL 61/2001 vp).

Koska Suomen ei enää katsota tarvitsevan mahdollisimman laajaa harkintavaltaa rikoksen määrittämisessä luonteeltaan poliittiseksi, ja koska nyt käsiteltävän yleissopimuksen 2 artiklan tarkoittamia rikoksia ei missään oloissa voitaisi kuitenkaan pitää luonteeltaan poliittisina, ei 15 artiklan voimaansaattaminen aiheuta tarvetta muuttaa Suomen lakia. Voimaansaattamisella ei myöskään ole vaikutusta Suomen kansalaisen oikeusasemaan, koska yleinen luovuttamislaki ei mahdollista Suomen kansalaisen luovuttamista ja koska EU-luovuttamislaisissa rikoksen poliittisuudesta kieltäytymisperusteena on jo luovuttu.

Toisaalta Suomen harkintamarginaalia kasvattaa yleissopimuksen 16 artikla, jonka mukaan ketään ei tarvitse luovuttaa eikä oikeusapua tarvitse antaa tapauksissa, joissa on perusteltua syytä epäillä, että pyynnön tarkoituksena on henkilön syyttäminen tai tuomitseminen hänen rotunsa, uskontonsa, kansallisuutensa, etnisen alkuperänsä tai poliittisen mielipiteensä vuoksi, tai jos pyynnön noudattaminen muuten vaikeuttaisi henkilön asemaa tällaisesta syystä.

Vastaavat poliittisia rikoksia koskevat määräykset sisältyvät Suomessa jo voimaansaatettuihin YK:n terrorististen pommi-iskujen torjumista koskevaan yleissopimukseen (HE 231/2001 vp) ja kansainvälisen terrorismin rahoituksen vastaiseen yleissopimukseen (HE 43/2992).

Sopimuksen 15 artiklan voimaansaattaminen ei siis edellytä Suomen lainsäädännön muuttamista.

16 artikla. Niin sanotun syrjintälausekkeen sisältävä yleissopimuksen 16 artikla liittyy edellä käsitelyihin 13–15 artikloihin. Syrjintälausekkeen mukaan ketään ei tarvitse luovuttaa eikä oikeusapua tarvitse antaa tapauksissa, joissa on perusteltua syytä epäillä, että tarkoituksena on henkilön syyttäminen tai tuomitseminen hänen rotunsa, uskontonsa, kansallisuutensa, etnisen alkuperänsä tai poliittisen mielipiteensä vuoksi, tai jos pyynnön noudattaminen muuten vaikeuttaisi henkilön asemaa tällaisesta syystä. Suomen yleisen luovuttamislain 7 § sisältää vastaavan määräyksen.

Sopimuksen 16 artiklan voimaansaattaminen ei aiheuta tarvetta Suomen lainsäädännön muuttamiseen.

17 artikla. Yleissopimuksen 17 artiklassa säädetään vapautensa menettäneen henkilön väliaikaisesta siirtämisestä toiseen sopimusvaltioon todistelutarkoituksessa. Artiklan 1 kappaleen mukaan tällainen henkilö voidaan väliaikaisesti siirtää todistamaan, tunnistamaan tai antamaan muun todistusaineiston hankkimiseksi tarvittavaa apua rikoksen tutkimista tai syytteen nostamista varten yleissopimuksen nojalla kahden edellytyksen täytyessä: 1) henkilö antaa tähän suostumuksensa tietoisena asiaan vaikuttavista seikoista ja 2) sopimusvaltioiden viranomaiset sopivat järjestelyn ehdoista.

Artiklan 2 kappaleen a–c kohdissa säädetään väliaikaisesti siirretyn henkilön vastaanottavan sopimuspuolen velvoitteista. Sen on a) pidettävä vastaanottamansa henkilö säilössä ja b) palautettava hänet viipymättä viranomaisten tekemän sopimuksen ehtojen mukaisesti. Vastaanottava valtio ei c kohdan määräyksen nojalla saa vaatia, että luovuttava valtio käynnistää rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamismenettelyn kyseisen henkilön palauttamista varten. Kappaleen d kohdassa määrätään, että luovuttavan sopimuspuolen on luettava kyseisen henkilön suorittamatta olevaa rangaistusaikaa laskettaessa tämän hyväksi se aika, jonka hän on viettänyt säilössä vastaanottavassa valtiossa.

Artiklan 3 kappaleessa määrätään, että ilman luovuttavan sopimuspuolen suostumusta luovutettavaa henkilöä ei saa asettaa syytteeseen tai pitää vangittuna eikä hänen vapautaan muuten saa rajoittaa sellaisten tekojen tai tuomioiden vuoksi, jotka on tehty tai annettu ennen henkilön poistumista luovuttaneen sopimuspuolen alueelta.

Perustuslakivaliokunta totesi terrorististen pommi-iskujen torjumista koskevan YK:n yleissopimuksen hyväksymisen yhteydessä, etteivät tuon sopimuksen vastaavat määräykset väliaikaisesta siirtämisestä olleet ongelmallisia perustuslain kannalta (PeVL 7/2002 vp). Lausunnon antamisen jälkeen Suomessa on säädetty laki vapautensa menettäneen henkilön väliaikaisesta siirtämisestä todistelutarkoituksissa rikosasioissa (150/2004). Laki ja yleissopimuksen 17 artikla ovat keskenään sopusoinnussa.

18 artikla. Yleissopimuksen 18 artiklassa säädetään sopimuspuolten velvollisuuksista sen jälkeen, kun nämä ovat takavarikoineet tai muutoin ottaneet haltuunsa radioaktiivisia aineita, laitteita tai ydinlaitoksia 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten jälkeen.

Artiklan 1 kappaleessa sopimusvaltiot veloitetaan a) ryhtymään toimeen aineen, laitteen tai laitoksen tekemiseksi vaarattomaksi, b) varmistamaan ydinaineen säilyttäminen Kansainvälisen atomienergiajärjestön turvallisuusohjeiden mukaisesti ja c) noudattamaan järjestön antamia turvallisuus- ja terveystarpeita sekä sen antamia suosituksia fyysisestä suojelusta. Suomi on saattanut voimaan Kansainvälisen atomienergiajärjestön perus-

säännön (SopS 2/1958), Kansainvälisen atomienergiajärjestön erioikeuksia ja vapauksia koskevan sopimuksen (SopS 27/1960), Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa tehdyn valvontasopimuksen (SopS 2/1972) sekä ydinaineiden turvajärjestelyjä koskevista toimista tehdyn yleissopimuksen (SopS 72/1989). Artiklan 1 kappale ei aiheuta tarvetta muutoksiin kansallisessa laissa.

Artiklan 2 kappaleessa määrätään, että rikosoikeudellisten menettelyjen päätyttyä, tai kansainvälisen oikeuden vaatiessa aiemminkin, sopimuspuolen on ryhdyttävä neuvotteluihin ja niiden jälkeen palautettava hallussaan oleva aine, laite tai laitos. Kyseinen kohde on palautettava 1) siihen sopimuspuoleen, johon se kuuluu, tai 2) sopimuspuoleen, jonka kansalainen sen omistava luonnollinen henkilö on tai jossa sen omistavalla oikeushenkilöllä on kotipaikka, taikka 3) siihen sopimuspuoleen, jonka alueelta kohde varastettiin tai muutoin saatiin laittomasti.

Artiklan 3 kappaleen a kohdassa säädetään, että sopimuspuolen on jatkettava 1 kappaleessa tarkoitettuja toimia edelleen, jos sen kansallinen lainsäädäntö kieltää palauttamisen tai jos vastaanottavan valtion laki kieltää vastaanottamisen. Artiklan b kohta säättää, että jos ainetta, laitetta tai laitosta hallussaan pitävän sopimuspuolen laki ei salli hallussapitoa, sen on mahdollisimman pian huolehdittava objektin sijoittamisesta sellaisen sopimuspuolen haltuun, joka tähän suostuu. Luovuttavan sopimuspuolen on varmistauduttava siitä, että vastaanottaja tekee objektin vaarattomaksi. Sekä a että b kohdan tarkoitamisissa tapauksissa radioaktiivista ainetta, laitetta tai laitosta saa käyttää yksinomaan rauhanomaisiin tarkoituksiin.

Artiklan 4 kappaleen mukaan tapauksissa, joissa 1 ja 2 kappaleessa tarkoitettulla objektilla ei ole 2 kappaleissa tarkoitettua liittymää mihinkään sopimuspuoleen, eikä mikään sopimuspuoli suostu ottamaan sitä vastaan 3 kappaleen mukaisesti, on aineen, laitteen tai laitoksen sijoittamisesta tehtävä erillinen päätös neuvotteluissa sopimuspuolten ja kansainvälisten järjestöjen kesken.

Artiklan 5 kappaleessa annetaan sopimuspuolelle oikeus pyytää apua muilta sopimuspuoilta tai kansainvälisiltä järjestöiltä, mil-

loin tämä pitää hallussaan radioaktiivista ainetta, laitetta tai laitosta 1-4 kappaleissa tarkoitettulla tavalla. Samalla sopimuspuolia ja erityisesti Kansainvälistä atomienergiajärjestöä kehoitetaan antamaan mahdollisimman paljon tällaista apua.

Artiklan 6 kappaleen mukaisesti aineen, laitteen tai laitoksen sijoittamiseen ja haltuunottoon osallistuneiden sopimuspuolten on informoitava Kansainvälisen atomienergiajärjestön pääjohtajaa siitä, kuinka kohde otettiin haltuun tai mihin se sijoitettiin. Pääjohtaja välittää tiedon muille sopimuspuolille.

Artiklan 7 kappaleessa todetaan, etteivät artiklan säännökset millään tavoin vaikuta kansainvälisen oikeuden ydinvahinkoja tai muita asioita koskeviin sääntöihin, jos 2 artiklassa tarkoitetun rikoksen yhteydessä ympäristöön leviää radioaktiivisia aineita tai ydinaineita.

Artiklan 2-7 kappaleet eivät nekään aiheuta tarvetta muuttaa Suomen lainsäädäntöä.

19 artikla. Yleissopimuksen 19 artiklan mukaan sopimuspuolen on tiedotettava sopimuksen tarkoittamaa rikosta koskevan oikeudenkäynnin lopputuloksesta YK:n pääsihteerille, joka puolestaan informoi asiasta muita sopimuspuolia. Velvoite määrätään täytettäväksi oikeudenkäyntivaltion kansallisen lainsäädännön puitteissa. Sopimuksen 19 artiklan voimaansaattaminen ei aiheuta tarvetta muuttaa Suomen lakia.

20 artikla. Yleissopimuksen 20 artikla asettaa sopimuspuolille yleisen neuvottelovelvollisuuden sopimuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi.

21 artikla. Yleissopimuksen 21 artiklassa korostetaan, että sopimuksen mukaisia velvoitteita täyttäessään sopimuspuolet kunnioittavat valtioiden välisen suvereenin tasarvon ja alueellisen koskemattomuuden periaatteita, eivätkä puutu toisten valtioiden sisäisiin asioihin.

22 artikla. Yleissopimuksen 22 artiklassa selvennetään, ettei mikään käsillä olevan yleissopimuksen määräys oikeuta sopimuspuolta käyttämään lainkäyttövaltaa toisen sopimuspuolen alueella eikä muutenkaan hoitamaan tehtäviä, jotka tämän toisen sopimusvaltion lainsäädännön mukaan kuuluvat yksinomaan sen viranomaisille.

23 artikla. Yleissopimuksen 23 artiklan 1 kappaleessa määrätään sopimuspuolten välisen riitojen selvittämisestä. Jos sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevaa kahden tai useamman sopimuspuolen erimielisyyttä ei saada kohtuullisessa ajassa ratkaistua neuvottelemalla, voi riidan osapuoli esittää pyynnön välimiesmenettelystä. Jos osapuolet eivät kuuden kuukauden kuluessa tällaisesta pyynnöstä ole päässeet sopuun menettelyn järjestämisestä, on kullakin kiistan osapuolella oikeus saattaa riita Kansainvälisen tuomioistuimen ratkaistavaksi tuomioistuimen perussäännön mukaisella hakemuksella.

Artiklan 2 kappale antaa sopimuspuolille oikeuden tehdä 1 kappaletta koskeva varaus sopimusta allekirjoittaessaan, ratifioiessaan tai hyväksyessään. Artiklan 1 kappale ei tällöin tule voimaan myöskään muiden sopimuspuolten suhteessa varauman tehneeseen sopimuspuoleen.

Artiklan 3 kappaleen mukaan varaus on milloin tahansa peruutettavissa ilmoittamalla asiasta YK:n pääsihteerille.

Suomi on alun perin 25 päivänä kesäkuuta 1958 antamallaan ja sen jälkeen toistuvasti uusimallaan selityksellä etukäteen hyväksynyt Kansainvälisen tuomioistuimen toimivallan kaikissa itseään koskevissa kansainvälisoikeudellisissa riidoissa, milloin riidan muutkin osapuolet ovat antaneet vastaavan selityksen. Suomi on säännönmukaisesti hyväksynyt kansainvälisen tuomioistuimen toimivallan myös monenkeskisissä sopimuksissa. Sopimuksen 23 artikla ei siten aiheuta sellaisia muutoksia Suomen kansainvälisoikeudellisiin velvoitteisiin, että olisi syytä harkita sopimusvarauman tekemistä.

24 artikla. Yleissopimuksen 24 artiklan 1 kappaleessa määrätään sopimuksen allekirjoittamisen ajanjaksosta: sopimus oli avoinna allekirjoituksille 14 päivästä syyskuuta 2005 31 päivään joulukuuta 2006. Suomi allekirjoitti sopimuksen 14 päivänä syyskuuta 2005.

Artiklan 2 kappaleen mukaan sopimus on ratifioitava tai hyväksyttävä. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan YK:n pääsihteerin huostaan.

Artiklan 3 kappaleen mukaan yleissopimus on liittymistä varten avoinna kaikille valtiolle.

25 artikla. Yleissopimuksen 25 artiklan 1 kappaleessa määrätään sen voimaantulosta, joka tapahtuu 30 päivän kuluttua siitä, kun 22 ratifioimis-, hyväksymis-, tai liittymiskirjaa on talletettu. Sopimus tuli näiden edellytysten täytyttyä kansainvälisesti voimaan 7 päivänä heinäkuuta 2007.

Artiklan 2 kappaleen mukaan sopimus tulee yksittäisen sopimuspuolen osalta voimaan 30 päivän kuluttua siitä, kun se on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan YK:n pääsihteerin huostaan.

26 artikla. Yleissopimuksen 26 artiklassa määrätään sopimuksen muuttamisesta. Artiklan 1 kappaleen mukaan sopimuspuoli voi ehdottaa muutosta toimittamalla esityksensä tallettajalle, joka välittää sen eteenpäin muille sopimuspuolille. Artiklan 2 kappaleen mukaan enemmistö sopimuspuolista voi pyytää tallettajaa kutsumaan koolle konferenssin käsittelemään muutosehdotuksia. Konferenssiin kutsutaan kaikki sopimuspuolet, ja se saa alkaa aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua kutsun esittämisestä. Artiklan 3 kappaleen mukaan konferenssi pyrkii yksimielisiin päätöksiin, mutta milloin se ei ole mahdollista, muutoksista sovitaan kahden kolmasosan enemmistöllä kaikista sopimuspuolista. Artiklan 4 kappaleen mukaan sovitut muutokset tulevat voimaan sitä koskevan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettaneiden sopimuspuolten osalta voimaan 30. päivänä siitä, kun kaksi kolmasosaa sopimuspuolista on tallettanut asianmukaisen asiakirjan. Muiden sopimuspuolten osalta muutos tulee voimaan 30 päivän kuluttua asianmukaisen asiakirjan tallettamisesta.

Tullakseen Suomea sitoviksi kaikki sopimusmuutokset vaativat Suomelta ratifioimis- tai hyväksymistoimen. Artikla ei siten rajoita Suomen päätäntävaltaa.

27 artikla. Yleissopimuksen 27 artiklassa määrätään sopimuksen irtisanomisesta. Irtisanominen toimitetaan kirjallisesti tallettajalle, ja se tulee voimaan vuoden kuluttua ilmoituksen vastaanottamisesta.

28 artikla. Yleissopimuksen 28 artikla määrää yhdenvertaisiksi todistusvoimaisiksi teksteiksi sopimuksen arabian-, englannin-, espanjan-, kiinan-, ranskan- ja venäjänkieliset versiot. Sopimuksen alkuperäisversion tallettaja on YK:n pääsihteerin.

2 Lakiehdotuksen perustelut

2.1 Laki ydinterrorismin torjumisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Pykälä sisältää säännöksen siitä, että yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut. Suomen tarkoituksena ei ole tehdä yleissopimukseen sen 23 artiklan 2 kappaleessa sallittua varautta eikä muitakaan varauksia.

2 §. Pykälä sisältää säännöksen siitä, että Suomessa yleissopimuksen 7 artiklan 4 kappaleessa tarkoitettuna sopimuspuolten välisen tietojen lähettämistä ja vastaanottamisesta vastaavana viranomaisena toimii keskusrikospoliisi.

3 §. Pykälä sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen, jonka mukaan lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2.2 Rikoslaki

34 luku. Yleisvaarallisista rikoksista

9 § Yleisvaarallisen rikoksen valmistelu

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että yleisvaarallisen rikoksen valmistelusta tuomittaisiin se, joka tehdäkseen ydinräjähdერიoksen

1) hankkii tai yrittää hankkia taikka pitää hallussaan tai yrittää pitää hallussaan ydinräjähteiden valmistukseen tarvittavia aineita,

2) hankkii tai yrittää hankkia, valmistaa tai yrittää valmistaa taikka pitää hallussaan tai yrittää pitää hallussaan ydinräjähteiden valmistukseen tarvittavia laitteita, tai

3) hankkii ydinräjähteiden valmistukseen tarvittavan valmistuskaavan tai -piirustuksen.

Ydinräjähdერიoksen tekemistarkoituksessa tapahtuvan radioaktiivisen aineen tai laitteen hallussapidon yritys taikka laitteen valmistamisen yritys eivät ole voimassaolevan Suomen lain mukaan rangaistavia tekoja. Yleissopimuksen voimaansaattaminen synnyttää Suomelle sopimuksen 2 artiklan ja 5 artiklan nojalla velvollisuuden muuttaa oi-

keustilaansa tältä osin, jotta lainsäädäntö ei olisi ristiriidassa sopimusmääräyksen kanssa. Samalla, vaikka yleissopimus ei sitä vaadikaan, on johdonmukaista säätää rangaistavaksi myös aineiden tai laitteiden hankkimisen yritys, sillä voimassaolevan 9 §:n mukaan hankkimisrikokset rinnastuvat vaka- udeltaan hallussapito- ja valmistamisri- koksiin.

Sisällyttämällä teon yritys ehdotetulla tavalla samaan pykälään täytetyn teon kanssa rinnastettaisiin yritys rangaistavuudeltaan täytettyyn tekoon. Yritysteelle jääminen voidaan kuitenkin huomioida rangaistusta alentavana seikkana rikoslain 6 luvun 4 §:n yleissäännön perustella.

44 luku. Terveyttä ja turvallisuutta vaarantavista rikoksista

12 a § Radioaktiivisen aineen hallussapito- rikos

Rikoslain 44 lukuun esitetään lisättäväksi uusi 12 a §, jossa säädetään rangaistavaksi, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, radioaktiivisen aineen hallussapito ilman, että siitä peräisin olevan säteilyn käyttötarkoitus täyttää säteilylain 16 §:n 2 momentissa säädetty turvallisuuslu- van edellytykset.

Radioaktiivisen aineen käsite on määritelty säteilylain (592/1991) 9 §:ssä. Radioaktiivista ainetta on aine, joka hajoo itsestään ja lähettää ionisoivaa säteilyä. Pykälän 2 momen- tin mukaan Säteilyturvakeskus ratkaisee tar- vittaessa yksittäistapauksessa, onko ainetta pidettävä radioaktiivisena aineena. Säteily- lain määritelmä on luonnontieteellisesti selvä ja yksiselitteinen. Lisäksi niin sanotut vapaa- rajat, joiden alapuolella esimerkiksi luonnon radionuklideja sisältävä aine on vapautettu säteilylain mukaisesta turvallisuusvalvonnas- ta, ovat tarkat ja kattavasti määritellyt. Nämä määrittelyt perustuvat yleiseurooppalaisiin standardeihin, joten yksittäisiä tulkintaratkai- suja siitä, onko aine säteilylain valvontavel- voitteiden alaista radioaktiivista ainetta, ei tiettävästi ole jouduttu säteilylain voimassa- oloaikana tekemään.

Radioaktiivisen aineen hallussapito ja muu käsittely on säteilylain 11 §:n määritelmän

mukaista säteilyn käyttöä, johon on oltava säteilylain 16 §:n mukainen turvallisuuslupa. Joka pitää hallussaan radioaktiivista ainetta ilman säteilylain mukaista turvallisuuslupaa, toimii säteilylain vastaisesti ja täten oikeudettomasti. Säteilylain 61 §:ssä on säädetty sakkorangaistus toiminnan harjoittajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta olenaisesti laiminlyö säädetyn turvallisuusluvan hakemisen. Säteilylain 61 §:n säännös on luonteeltaan seuraamus sinänsä hyväksyttäväksi katsottavaan toimintaan liittyvästä laiminlyönnistä, ja siten hallinnollistyyppisestä rikkeestä, johon ei liity vaaran aiheuttamista tai vaarantamistarkoitusta.

Nyt ehdotetun säännöksen tarkoitus on kriminalisoida radioaktiivisen aineen oikeudeton hallussapito yleisesti, lähtien siitä, että radioaktiivisen aineen hallussapito siten, että siitä peräisin olevan säteilyn käyttötarkoitus ei täytä säteilylaissa säädettyjä turvallisuusluvan edellytyksiä, sisältää aina potentiaalisen vaarantamismahdollisuuden. Säteilylain mukaan radioaktiivisen aineen käyttöön (jota on myös hallussapito ja muu käsittely) ei voida myöntää turvallisuuslupaa ilman, että toiminnalle osoitetaan säteilylain 16 §:n 2 momentin 1-kohdassa edellytetty asianmukainen säteilyn käyttötarkoitus. Nyt ehdotettu säännös tulisi täten sovellettavaksi silloin, kun radioaktiivista ainetta ilman turvallisuuslupaa hallussaan pitävä ei voi osoittaa hyväksyttävää käyttötarkoitusta hallussaan pitämälleen radioaktiiviselle aineelle. Jos hän taas voi esittää selvitystä siitä, että hallussapidetty radioaktiivinen aine on hankittu sinänsä perustelluksi katsottavaan käyttötarkoitukseen, mutta säteilylain mukaisen turvallisuusluvan hakeminen on lyöty laimin, on tekoa arvosteltava ensisijaisesti säteilylain 61 §:n säännösten mukaisena laiminlyöntirikkomuksena. Käytännössä tällaisesta selvityksestä käy ilmi esimerkiksi tieto kyseisen toiminnanharjoittajan koulutuksesta, radioaktiivisiin aineisiin perehtyneisyydestä ja yleensäkin aikaisemmasta toimintahistorias- ta. Jos radioaktiivisia aineita oikeudettomasti hallussaan pitävä ei ole aikaisemmin toiminnut luvallisesti säteilylähteiden parissa, on syytä olettaa, että oikeudeton hallussapito on rangaistava nyt ehdotetun säännöksen nojal- la.

Toissijaisuusmaininta liittyy siihen, että monissa tapauksissa sovellettavaksi tulisi ankarammin rangaistavaa rikosta koskeva rangaistussäännös. Esimerkkeinä voidaan mainita ydinräjähdერიкос (RL 34 luku 6 §), yleisvaarallisen rikoksen valmistelu (RL 34 luku 9 § 2 momentti), terroristisessa tarkoituksessa tehty rikos (RL 34 a luku 1 § 1 momentti 5 kohta) ja terroristisessa tarkoituksessa tehdyn rikoksen valmistelu (RL 34 a luku 2 §).

Ehdotettu enimmäisrangaistus 6 kuukautta vankeutta liittyy ennen kaikkea siihen, että vastaava enimmäisrangaistus on esimerkiksi RL 44 luvun 12 §:ssä, joka sentään lisäksi edellyttää vaaran aiheutumista. Pelkästään hallussapitoa koskevassa rangaistussäännöksessä säädetty enimmäisrangaistus ei voi olla kovin korkea.

Lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

2.3 Ydinenergialaki

69 § Rangaistuksia koskevat viittaussäännökset

Pykälän 3 momentti sisältää viittauksen muutettavaksi ehdotettuun rikoslain 34 luvun 9 §:ään ja sen sisältöön. Rikoslain muutos edellyttää vastaavuuden säilyttämiseksi pykälän päivittämistä siten, että siihen sisällytetään myös viittaukset hallussapitoon ja sen yritykseen, hankkimisen yritykseen sekä valmistamiseen ja sen yritykseen.

Lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 Voimaantulo

Sopimus tulee kansainvälisesti voimaan 30 päivän kuluttua siitä, kun 22 sopimuspuolta on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan YK:n pääsihteerille. Tämä edellytys on täytynyt ja sopimus on tullut voimaan 7 päivänä heinäkuuta 2007. Suomen osalta yleissopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä, kun Suomi on tallettanut hyväksymiskirjansa YK:n pääsihteerille. Laki yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ehdotetaan tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana sa-

manaikaisesti, kun sopimus tulee Suomen osalta voimaan. Lait rikoslain muuttamisesta ja ydinenergiain muuttamisesta ehdotetaan tulemaan voimaan vastaavasti valtioneuvoston asetuksella samana päivänä.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkinnan mukaan perustuslaissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Sopimuksen määräykset on luettava lainsäädännön alaan, jos 1) määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun oikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, 4) määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä, tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta se, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomen lailla annetun säädöksen kanssa (PeVL 11, 12 ja 45/2000 vp).

Yleissopimuksen artiklat 2, 5 ja 6 sisältävät rikosoikeudellista sääntelyä: 2 artiklassa määritellään rikoksena tuomittavia tekoja, 5 artiklassa määrätään niistä tuomittavista rangaistuksista ja 6 artiklassa niitä koskevista

oikeuttamisperusteista. Suomen perustuslain 8 §:n mukaan rikoksista ja rangaistuksista on säädettävä lailla. Näin ollen sopimusmääräykset kuuluvat lainsäädännön alaan. Yleissopimuksen artiklat 7 ja 10–17 koskevat kansainvälistä rikosoikeudellista yhteistyötä ja kuuluvat sellaisina lainsäädännön alaan.

4.2 Käsittelyjärjestys

Yleissopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislaki voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Ehdotus rikoslain muuttamiseksi ei sisällä sellaisia säännöksiä, jotka vaatisivat perustuslain 73 §:n mukaista lainsäädäntöjärjestystä. Sellaisia säännöksiä ei sisällä myöskään ehdotus ydinenergiain muuttamiseksi. Kummankaan lain muutos ei myöskään vaadi Ahvenanmaan maakuntapäivien toimenpiteitä. Kumpikin laki voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi New Yorkissa 13 päivänä huhtikuuta 2005 ydinterrorismin torjumisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.**Laki****ydinterrorismin torjumisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

New Yorkissa 13 päivänä huhtikuuta 2005 ydinterrorismin torjumisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Suomessa yleissopimuksen 7 artiklan 4 kappaleessa tarkoitettuna sopimuspuolten välisten tietojen lähettämisestä ja vastaanottamisesta vastaavana viranomaisena toimii keskusrikospoliisi.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2.

Laki**rikoslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 34 luvun 9 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 578/1995, ja
lisätään 44 lukuun uusi 12 a § seuraavasti:

34 luku

Yleisvaarallisista rikoksista

9 §

Yleisvaarallisen rikoksen valmistelu

Yleisvaarallisen rikoksen valmistelusta tuomitaan myös se, joka tehdäkseen ydinräjähdერიoksen

1) hankkii tai yrittää hankkia taikka pitää hallussaan tai yrittää pitää hallussaan ydinräjähteiden valmistukseen tarvittavia aineita,

2) hankkii tai yrittää hankkia, valmistaa tai yrittää valmistaa taikka pitää hallussaan tai yrittää pitää hallussaan ydinräjähteiden valmistukseen tarvittavia laitteita, tai

3) hankkii ydinräjähteiden valmistukseen tarvittavan valmistuskaavan tai -piirustuksen.

---

44 luku

Terveyttä ja turvallisuutta vaarantavista rikoksista

12 a §

Radioaktiivisen aineen hallussapitorikos

Joka pitää hallussaan radioaktiivista ainetta ilman, että siitä peräisin olevan säteilyn käyttötarkoitus täyttää säteilylain (592/1991) 16 §:n 2 momentissa säädetty turvallisuusluvan edellytykset, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *radioaktiivisen aineen hallussapitoriksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3.

Laki**ydinenergiain 69 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä joulukuuta 1987 annetun ydinenergiain (990/1987) 69 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 593/1995, seuraavasti:

69 §

Rangaistuksia koskevat viittaussäännökset

kaavan tai -piirustuksen hankkimis-, hallusapito- ja valmistusrikoksista säädetään rikoslain 34 luvun 9 §:ssä.

Rangaistus ydinräjähderikoksen tekemiseen liittyvistä ydinräjähteen valmistusta koskevista aineiden, laitteiden ja valmistus-

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 2008

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**

Ulkoasiainministerin sijainen
Pääministeri *Matti Vanhanen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

2.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 34 luvun 9 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 578/1995, ja
lisätään 44 lukuun uusi 12 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

34 luku

34 luku

Yleisvaarallisista rikoksista

Yleisvaarallisista rikoksista

9 §

9 §

Yleisvaarallisen rikoksen valmistelu

Yleisvaarallisen rikoksen valmistelu

Yleisvaarallisen rikoksen valmistelusta tuomitaan myös se, joka tehdäkseen ydinräjähdetrikoksen hankkii ydinräjähteiden valmistukseen tarvittavia laitteita tai aineita taikka siihen tarvittavan valmistuskaavan tai -piirustuksen.

Yleisvaarallisen rikoksen valmistelusta tuomitaan myös se, joka tehdäkseen ydinräjähdetrikoksen

1) hankkii tai yrittää hankkia taikka pitää hallussaan tai yrittää pitää hallussaan ydinräjähteiden valmistukseen tarvittavia aineita,

2) hankkii tai yrittää hankkia, valmistaa tai yrittää valmistaa taikka pitää hallussaan tai yrittää pitää hallussaan ydinräjähteiden valmistukseen tarvittavia laitteita, tai

3) hankkii ydinräjähteiden valmistukseen tarvittavan valmistuskaavan tai -piirustuksen.

---

44 luku

Terveyttä ja turvallisuutta vaarantavista rikoksista

12 a §

Radioaktiivisen aineen hallussapitorikos

Joka pitää hallussaan radioaktiivista ainetta ilman, että siitä peräisin olevan säteilyn

käyttötarkoitus täyttää säteilylain (592/1991) 16 §:n 2 momentissa säädetyt turvallisuusluvan edellytykset, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, radioaktiivisen aineen hallussapitorikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3.

Laki**ydinenergialain 69 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä joulukuuta 1987 annetun ydinenergialain (990/1987) 69 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 593/1995, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

69 §

69 §

*Rangaistuksia koskevat viittaussäännökset**Rangaistuksia koskevat viittaussäännökset*

 Rangaistus ydinräjähteen valmistukseen tarvittavien laitteiden tai aineiden taikka valmistuskaavojen tai -piirustusten hankkimisesta ydinräjähdetöiden tekemiseksi säädetään rikoslain 34 luvun 9 §:ssä.

 Rangaistus ydinräjähdetöiden tekemiseen liittyvistä ydinräjähteen valmistusta koskevista aineiden, laitteiden ja valmistuskaavan tai -piirustuksen hankkimis-, hallusapito- ja valmistusrikoksista säädetään rikoslain 34 luvun 9 §:n 2 momentissa.

 Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.
 -----

*Sopimusteksti***KANSAINVÄLINEN YLEISSOPIMUS
YDINTERRORISMIN TORJUMISESTA****INTERNATIONAL CONVENTION
FOR THE SUPPRESSION OF ACTS OF
NUCLEAR TERRORISM**

Tämän yleissopimuksen sopimuspuolet, jotka

The States Parties to this Convention,

pitävät mielessä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan päämäärät ja periaatteet, jotka koskevat kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämistä ja valtioiden välisten hyvän naapurisuuden, ystävällisten suhteiden ja yhteistyön edistämistä,

Having in mind the purposes and principles of the Charter of the United Nations concerning the maintenance of international peace and security and the promotion of good-neighbourliness and friendly relations and cooperation among States,

palauttavat mieliin Yhdistyneiden Kansakuntien 50-vuotisjuhlan yhteydessä 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun julistuksen,

Recalling the Declaration on the Occasion of the Fiftieth Anniversary of the United Nations of 24 October 1995,

tunnustavat kaikkien valtioiden oikeuden kehittää ja soveltaa ydinenergiaa rauhanomaisiin tarkoituksiin sekä niiden lailliset edut, jotka liittyvät ydinenergian rauhanomaisesta soveltamisesta saatavaan mahdolliseen hyötyyn,

Recognizing the right of all States to develop and apply nuclear energy for peaceful purposes and their legitimate interests in the potential benefits to be derived from the peaceful application of nuclear energy,

pitävät mielessä ydinaineiden turvajärjestelyjä koskevista toimista vuonna 1980 tehdyn yleissopimuksen,

Bearing in mind the Convention on the Physical Protection of Nuclear Material of 1980,

ovat vakavasti huolissaan terroritekojen maailmanlaajuisesta leviämisestä niiden kaikissa ilmenemismuodoissa,

Deeply concerned about the worldwide escalation of acts of terrorism in all its forms and manifestations,

palauttavat myös mieliin kansainvälisen terrorismin poistamiseen pyrkiviä toimenpiteitä koskevan julistuksen, joka on yleiskokouksen 9 päivänä joulukuuta 1994 antaman päätöslauselman 49/60 liitteenä, ja jossa muun muassa Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenvaltiot juhlallisesti vahvistavat tuomitsevansa varauksetta kaikki terroriteot, -menetelmät ja -käytännöt rikollisina ja oikeuttamattomina, niiden tekopaikasta ja tekijästä riippumatta, mukaan lukien ne terroriteot, jotka vaarantavat valtioiden ja kansojen välisiä ystävällisiä suhteita ja uhkaavat valtioiden alueellista koskemattomuutta ja turvallisuutta,

Recalling the Declaration on Measures to Eliminate International Terrorism annexed to General Assembly resolution 49/60 of 9 December 1994, in which, inter alia, the States Members of the United Nations solemnly reaffirm their unequivocal condemnation of all acts, methods and practices of terrorism as criminal and unjustifiable, wherever and by whomever committed, including those which jeopardize the friendly relations among States and peoples and threaten the territorial integrity and security of States,

toteavat, että julistuksessa kannustetaan valtioita myös arvioimaan kiireellisesti terrorismin kaikkien ilmenemismuotojen ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevien kansainvälisen oikeuden määräysten soveltamisalaa, tarkoituksenaan varmistaa, että oikeussäännöt kattavat kaikki asiaan liittyvät näkökohdat,

palauttavat mieliin yleiskokouksen 17 päivänä joulukuuta 1996 antaman päätöslauselman 51/210 sekä sen liitteenä olevan julistuksen, joka täydentää vuoden 1994 julistusta kansainvälisen terrorismin poistamiseen pyrkivistä toimenpiteistä,

palauttavat myös mieliin, että yleiskokouksen päätöslauselman 51/210 mukaisesti asetettiin erityiskomitea valmistelemaan muun muassa kansainvälistä yleissopimusta ydinterrorismin torjumisesta täydentämään olemassa olevia asiaan liittyviä kansainvälisiä asiakirjoja,

panevat merkille, että ydinterrorismin teot voivat johtaa mitä vakavimpiin seurauksiin ja uhata kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta,

panevat myös merkille, että olemassa olevien monenvälisten sopimusten määräyksissä ei oteta riittävästi huomioon tällaisia hyökkäyksiä,

ovat vakuuttuneita kiireellisestä tarpeesta tehostaa valtioiden kansainvälistä yhteistyötä tehokkaiden ja käytännöllisten toimenpiteiden suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi, tarkoituksena ehkäistä tällaisia terroritekoja sekä syyttää ja tuomita niihin syyllistyneitä henkilöitä,

panevat merkille, että valtioiden puolustusvoimien toimintaa säätelevät kansainvälisen oikeuden määräykset, jotka eivät kuulu tämän yleissopimuksen soveltamisalaan, ja että tietyn toiminnan jättäminen tämän yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle ei oikeuta tai tee lailliseksi muutoin laittomia tekoja eikä estä syyttämistä muiden lakien nojalla,

ovat sopineet seuraavasta:

Noting that the Declaration also encouraged States to review urgently the scope of the existing international legal provisions on the prevention, repression and elimination of terrorism in all its forms and manifestations, with the aim of ensuring that there is a comprehensive legal framework covering all aspects of the matter,

Recalling General Assembly resolution 51/210 of 17 December 1996 and the Declaration to Supplement the 1994 Declaration on Measures to Eliminate International Terrorism annexed thereto,

Recalling also that, pursuant to General Assembly resolution 51/210, an ad hoc committee was established to elaborate, inter alia, an international convention for the suppression of acts of nuclear terrorism to supplement related existing international instruments,

Noting that acts of nuclear terrorism may result in the gravest consequences and may pose a threat to international peace and security,

Noting also that existing multilateral legal provisions do not adequately address those attacks,

Being convinced of the urgent need to enhance international cooperation between States in devising and adopting effective and practical measures for the prevention of such acts of terrorism and for the prosecution and punishment of their perpetrators,

Noting that the activities of military forces of States are governed by rules of international law outside of the framework of this Convention and that the exclusion of certain actions from the coverage of this Convention does not condone or make lawful otherwise unlawful acts, or preclude prosecution under other laws,

Have agreed as follows:

1 artikla

Tässä yleissopimuksessa:

1. "Radioaktiivinen aine" tarkoittaa ydinaineita ja muita radioaktiivisia aineita, jotka sisältävät itsestään hajoavia nuklideja (prosessi, johon liittyy yhden- tai useammantyyppistä ionisoivaa säteilyä, kuten alfa-, beeta-, neutroni- ja gammasäteilyä) ja jotka voivat radiologisten tai halkeamisominaisuuksiensa vuoksi aiheuttaa kuoleman, vakavan ruumiinvamman tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle tai ympäristölle.

2. "Ydinaine" tarkoittaa plutoniumia, lukuun ottamatta plutoniumia, jonka isotoopin plutonium-238-pitoisuus on suurempi kuin 80 prosenttia; uraani-233:a; isotoopilla 235 tai 233 rikastettua uraania; luonnossa esiintyvää isotooppien seosta sisältävää uraania muutoin kuin malmina tai malmijätteenä; tai yhtä tai useampaa edellä mainittua materiaalia sisältävää ainetta;

tällöin "isotoopilla 235 tai 233 rikastettu uraani" tarkoittaa uraania, joka sisältää isotooppia 235 tai 233 tai molempia siinä määrin, että näiden isotooppien ylimääräsumman suhde isotooppiin 238 on suurempi kuin isotoopin 235 suhde isotooppiin 238 luonnossa.

3. "Ydinlaitos" tarkoittaa:

(a) ydinreaktoria, mukaan lukien aluksiin, ajoneuvoihin, ilma-aluksiin tai avaruusesineisiin asennetut reaktorit, joita käytetään energianlähteenä kuljettamaan näitä aluksia, ajoneuvoja, ilma-aluksia tai avaruusesineitä taikka muuhun tarkoitukseen;

(b) laitosta tai kuljetuslaitetta, jota käytetään radioaktiivisen aineen tuottamiseen, varastointiin, käsittelyyn tai kuljetukseen.

4. "Laitte" tarkoittaa:

(a) ydinräjähdettä; tai

(b) radioaktiivisen aineen hajotuslaitetta tai säteilylaitetta, joka voi radiologisten ominaisuuksiensa vuoksi aiheuttaa kuoleman, vakavan ruumiinvamman tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle tai ympäristölle.

5. "Valtion laitos" tarkoittaa pysyvää tai väliaikaista laitosta tai kuljetusvälineitä, joita valtion edustajat, hallituksen jäsenet, lainsäädäntöelimet tai tuomioistuimet, valtion virkamiehet tai työntekijät, muut viranomaiset tai laitokset taikka hallitustenvälisen järjestön

Article 1

For the purposes of this Convention:

1. "Radioactive material" means nuclear material and other radioactive substances which contain nuclides which undergo spontaneous disintegration (a process accompanied by emission of one or more types of ionizing radiation, such as alpha-, beta-, neutron particles and gamma rays) and which may, owing to their radiological or fissile properties, cause death, serious bodily injury or substantial damage to property or to the environment.

2. "Nuclear material" means plutonium, except that with isotopic concentration exceeding 80 per cent in plutonium-238; uranium-233; uranium enriched in the isotope 235 or 233; uranium containing the mixture of isotopes as occurring in nature other than in the form of ore or ore residue; or any material containing one or more of the foregoing;

Whereby "uranium enriched in the isotope 235 or 233" means uranium containing the isotope 235 or 233 or both in an amount such that the abundance ratio of the sum of these isotopes to the isotope 238 is greater than the ratio of the isotope 235 to the isotope 238 occurring in nature.

3. "Nuclear facility" means:

(a) Any nuclear reactor, including reactors installed on vessels, vehicles, aircraft or space objects for use as an energy source in order to propel such vessels, vehicles, aircraft or space objects or for any other purpose;

(b) Any plant or conveyance being used for the production, storage, processing or transport of radioactive material.

4. "Device" means:

(a) Any nuclear explosive device; or

(b) Any radioactive material dispersal or radiation-emitting device which may, owing to its radiological properties, cause death, serious bodily injury or substantial damage to property or to the environment.

5. "State or government facility" includes any permanent or temporary facility or conveyance that is used or occupied by representatives of a State, members of a Government, the legislature or the judiciary or by officials or employees of a State or any other public

työntekijät tai virkamiehet käyttävät tai joita heillä on käytettävissään virkatehtäviensä yhteydessä.

6. ”Valtion puolustusvoimat” tarkoittavaa valtion asevoimia, jotka on järjestetty, koulutettu ja varustettu sen kansallisen lainsäädännön nojalla ensisijaisesti kansallista puolustusta tai turvallisuutta varten, sekä henkilöitä, jotka toimivat asevoimien hyväksi muodollisesti niiden komennossa, valvonnassa ja vastuulla.

2 artikla

1. Henkilö tekee tässä yleissopimuksessa tarkoitetun rikoksen, kun hän laittomasti ja tahallisesti

a) pitää hallussaan radioaktiivista ainetta tai valmistaa laitteen taikka pitää hallussaan laitetta

i) tarkoituksena aiheuttaa kuolema tai vakava ruumiinvamma, tai

ii) tarkoituksena aiheuttaa omaisuudelle tai ympäristölle huomattavaa vahinkoa,

b) käyttää jollakin tavoin radioaktiivista ainetta tai laitetta, taikka käyttää tai vahingoittaa ydinlaitosta siten, että radioaktiivista ainetta pääsee tai voi päästä ympäristöön,

i) tarkoituksena aiheuttaa kuolema tai vakava ruumiinvamma, tai

ii) tarkoituksena aiheuttaa omaisuudelle tai ympäristölle huomattavaa vahinkoa, tai

iii) tarkoituksena pakottaa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, kansainvälinen järjestö tai valtio suorittamaan toimenpide tai pidättäytymään toimenpiteestä.

2. Henkilö syyllistyy rikokseen myös, jos hän

a) uhkaa olosuhteissa, joissa uhkaus vaikuttaa uskottavalta, tehdä tämän artiklan 1 kappaleen b kohdassa tarkoitetun rikoksen, tai

b) vaatii laittomasti ja tahallisesti haltuunsa radioaktiivista ainetta, laitetta tai ydinlaitosta uhkaamalla olosuhteissa, joissa uhkaus vaikuttaa uskottavalta, tai käyttämällä voimaa.

3. Henkilö syyllistyy rikokseen myös, jos hän yrittää tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitettua rikosta.

4. Henkilö syyllistyy rikokseen myös, jos hän

authority or entity or by employees or officials of an intergovernmental organization in connection with their official duties.

6. “Military forces of a State” means the armed forces of a State which are organized, trained and equipped under its internal law for the primary purpose of national defence or security and persons acting in support of those armed forces who are under their formal command, control and responsibility.

Article 2

1. Any person commits an offence within the meaning of this Convention if that person unlawfully and intentionally:

(a) Possesses radioactive material or makes or possesses a device:

(i) With the intent to cause death or serious bodily injury; or

(ii) With the intent to cause substantial damage to property or to the environment;

(b) Uses in any way radioactive material or a device, or uses or damages a nuclear facility in a manner which releases or risks the release of radioactive material:

(i) With the intent to cause death or serious bodily injury; or

(ii) With the intent to cause substantial damage to property or to the environment; or

(iii) With the intent to compel a natural or legal person, an international organization or a State to do or refrain from doing an act.

2. Any person also commits an offence if that person:

(a) Threatens, under circumstances which indicate the credibility of the threat, to commit an offence as set forth in paragraph 1 (b) of the present article; or

(b) Demands unlawfully and intentionally radioactive material, a device or a nuclear facility by threat, under circumstances which indicate the credibility of the threat, or by use of force.

3. Any person also commits an offence if that person attempts to commit an offence as set forth in paragraph 1 of the present article.

4. Any person also commits an offence if that person:

a) on tekijäkumppanina tämän artiklan 1, 2 tai 3 kappaleessa tarkoitetussa rikoksessa, tai

b) järjestää tai käskää muita tekemään tämän artiklan 1, 2 tai 3 kappaleessa tarkoitetun rikoksen, tai

c) muulla tavoin myötävaikuttaa yhteisen päämäärän puolesta toimivan ryhmän tekemään yhteen tai useampaan tämän artiklan 1, 2 tai 3 kappaleessa tarkoitettuun rikokseen; tällaisen myötävaikuttamisen on oltava tahallista, ja sen tarkoituksena on oltava joko ryhmän yleisen rikollisen toiminnan tai päämäärän edistäminen, tai sen on tapahduttava tietoisena ryhmän aikomuksesta tehdä kyseinen rikos tai kyseiset rikokset.

3 artikla

Tätä yleissopimusta ei sovelleta, kun rikos tehdään yhden sopimuspuolen alueella, rikoksesta epäilty ja uhrit ovat kyseisen sopimuspuolen kansalaisia, rikoksesta epäilty tavataan kyseisen sopimuspuolen alueella, eikä toisella sopimuspuolella ole tämän yleissopimuksen 9 artiklan 1 tai 2 kappaleen nojalla perusteita käyttää lainkäyttövaltaansa, lukuun ottamatta 7, 12, 14, 15, 16 ja 17 artiklan määräyksiä, joita sovelletaan tarvittaessa näihin tapauksiin.

4 artikla

1. Mikään tässä yleissopimuksessa ei vaikuta muihin oikeuksiin, velvoitteisiin ja velvollisuuksiin, joita valtioilla ja yksityisillä henkilöillä on kansainvälisen oikeuden mukaan, erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan päämäärien ja periaatteiden sekä kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaan.

2. Tämä yleissopimus ei koske kansainvälisen humanitaarisen oikeuden säätelemää asevoimien toimintaa aseellisen selkkauksen aikana näiden käsitteiden humanitaarisen oikeuden mukaisessa merkityksessä, eikä valtion asevoimien toimintaa niiden hoitaessa virallisia tehtäviään, siltä osin kuin sitä säätelevät muut kansainvälisen oikeuden määräykset.

3. Tämän artiklan 2 kappaleen määräysten ei tulkita oikeuttavan tai tekevän lailliseksi

(a) Participates as an accomplice in an offence as set forth in paragraph 1, 2 or 3 of the present article; or

(b) Organizes or directs others to commit an offence as set forth in paragraph 1, 2 or 3 of the present article; or

(c) In any other way contributes to the commission of one or more offences as set forth in paragraph 1, 2 or 3 of the present article by a group of persons acting with a common purpose; such contribution shall be intentional and either be made with the aim of furthering the general criminal activity or purpose of the group or be made in the knowledge of the intention of the group to commit the offence or offences concerned.

Article 3

This Convention shall not apply where the offence is committed within a single State, the alleged offender and the victims are nationals of that State, the alleged offender is found in the territory of that State and no other State has a basis under article 9, paragraph 1 or 2, to exercise jurisdiction, except that the provisions of articles 7, 12, 14, 15, 16 and 17 shall, as appropriate, apply in those cases.

Article 4

1. Nothing in this Convention shall affect other rights, obligations and responsibilities of States and individuals under international law, in particular the purposes and principles of the Charter of the United Nations and international humanitarian law.

2. The activities of armed forces during an armed conflict, as those terms are understood under international humanitarian law, which are governed by that law are not governed by this Convention, and the activities undertaken by military forces of a State in the exercise of their official duties, inasmuch as they are governed by other rules of international law, are not governed by this Convention.

3. The provisions of paragraph 2 of the present article shall not be interpreted as con-

muutoin laittomia tekoja tai estävän syyttämistä muiden lakien nojalla.

4. Tämä yleissopimus ei koske eikä sen voida tulkita koskevan millään tavoin sopimuspuolten ydinaseiden käytön tai sillä uhkaamisen laillisuutta.

5 artikla

Sopimuspuolet ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin:

a) säätääkseen 2 artiklassa tarkoitetut rikokset rangaistaviksi teoiksi kansallisen lainsäädäntönsä nojalla;

b) säätääkseen näille rikoksille asianmukaiset rangaistukset, joissa otetaan huomioon rikosten vakavuus.

6 artikla

Sopimuspuolet ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin, mukaan lukien tarvittaessa kansallinen lainsäädäntö, sen varmistamiseksi, että tämän yleissopimuksen alaan kuuluvat rikokset, erityisesti silloin, kun niillä aiotaan tai tarkoitetaan aiheuttaa pakokauhua kansalaisten, ihmisryhmän tai tiettyjen henkilöiden keskuudessa, eivät ole missään olosuhteissa oikeutettuja poliittisista, filosofisista, ideologisista, rotuun liittyvistä, etnisistä, uskonnollisista tai muista vastaavista syistä, ja että näistä rikoksista on säädetty niiden vakavuuden mukaiset rangaistukset.

7 artikla

1. Sopimuspuolet toimivat yhteistyössä:

a) ryhtymällä kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin, muun muassa mukauttamalla tarvittaessa kansallista lainsäädäntöään, estääkseen alueellaan tapahtuvat valmistelut 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekemiseksi alueellaan tai sen ulkopuolella sekä ryhtyäkseen vastatoimenpiteisiin, mukaan lukien toimenpiteet, joilla kielletään niiden alueella sellaisten henkilöiden, ryhmien ja järjestöjen laiton toiminta, jotka edistävät näitä rikoksia tai yllyttävät niihin, järjestävät tai tietoisesti rahoittavat niitä, antavat tietoisesti teknistä apua tai tietoja niitä varten taikka ovat osallisena niihin;

b) vaihtamalla täsmällisiä ja varmennettuja tietoja kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti ja tässä sopimuksessa säädettyjä ehtoja noudattaen, sovittamalla yhteen 2 artiklassa tar-

doing or making lawful otherwise unlawful acts, or precluding prosecution under other laws.

4. This Convention does not address, nor can it be interpreted as addressing, in any way, the issue of the legality of the use or threat of use of nuclear weapons by States.

Article 5

Each State Party shall adopt such measures as may be necessary:

(a) To establish as criminal offences under its national law the offences set forth in article 2;

(b) To make those offences punishable by appropriate penalties which take into account the grave nature of these offences.

Article 6

Each State Party shall adopt such measures as may be necessary, including, where appropriate, domestic legislation, to ensure that criminal acts within the scope of this Convention, in particular where they are intended or calculated to provoke a state of terror in the general public or in a group of persons or particular persons, are under no circumstances justifiable by considerations of a political, philosophical, ideological, racial, ethnic, religious or other similar nature and are punished by penalties consistent with their grave nature.

Article 7

1. States Parties shall cooperate by:

(a) Taking all practicable measures, including, if necessary, adapting their national law, to prevent and counter preparations in their respective territories for the commission within or outside their territories of the offences set forth in article 2, including measures to prohibit in their territories illegal activities of persons, groups and organizations that encourage, instigate, organize, knowingly finance or knowingly provide technical assistance or information or engage in the perpetration of those offences;

(b) Exchanging accurate and verified information in accordance with their national law and in the manner and subject to the conditions specified herein, and coordinating

koitettujen rikosten havaitsemiseen, estämiseen, torjumiseen ja tutkimiseen tarvittavia hallinnollisia ja muita toimenpiteitä, sekä myös rikosoikeudenkäynnin vireille panemiseksi niitä henkilöitä vastaan, joiden epäillään syyllistyneen näihin rikoksiin. Sopimuspuolet ryhtyvät erityisesti asianmukaisiin toimenpiteisiin ilmoittaakseen viipymättä 9 artiklassa tarkoitetuille muille sopimuspuolille tietoonsa tulleesta 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekemisestä ja niiden valmistelusta sekä ilmoittaakseen asiasta tarvittaessa kansainvälisille järjestöille.

2. Sopimuspuolet ryhtyvät tarvittaviin kansallisen lainsäädäntönsä mukaisiin toimenpiteisiin suojatakseen niiden tietojen luottamuksellisuutta, joita ne saavat luottamuksellina tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti toiselta sopimuspuolelta tai osallistussaan toimintaan tämän yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Jos sopimuspuolet antavat kansainväliselle järjestölle luottamuksellisia tietoja, on toteutettava toimenpiteet sen varmistamiseksi, että näiden tietojen luottamuksellisuutta suojataan.

3. Tämä yleissopimus ei edellytä, että sopimuspuolet luovuttavat tietoja, joita ne eivät kansallisen lainsäädäntönsä mukaan saa luovuttaa tai jotka voisivat vaarantaa kyseisen sopimuspuolen turvallisuuden tai ydinainesten fyysisen suojelun.

4. Sopimuspuolet ilmoittavat Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille ne toimivaltaiset viranomaisensa ja yhteystahonsa, jotka vastaavat tässä artiklassa tarkoitettujen tietojen lähettämisestä ja vastaanottamisesta. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri välittää nämä tiedot toimivaltaisista viranomaisista ja yhteystahoista kaikille sopimuspuolille ja Kansainväliselle atomienergiajärjestölle. Näiden viranomaisten ja yhteystahojen on oltava jatkuvasti tavoitettavissa.

8 artikla

Tässä yleissopimuksessa tarkoitettujen rikosten estämiseksi sopimuspuolet pyrkivät kaikkiin keinoin toteuttamaan asianmukaiset toimenpiteet varmistakseen radioaktiivisten aineiden suojelun, ottaen huomioon Kansainvälisen atomienergiajärjestön asiaa koskevat suositukset ja toimet.

administrative and other measures taken as appropriate to detect, prevent, suppress and investigate the offences set forth in article 2 and also in order to institute criminal proceedings against persons alleged to have committed those crimes. In particular, a State Party shall take appropriate measures in order to inform without delay the other States referred to in article 9 in respect of the commission of the offences set forth in article 2 as well as preparations to commit such offences about which it has learned, and also to inform, where appropriate, international organizations.

2. States Parties shall take appropriate measures consistent with their national law to protect the confidentiality of any information which they receive in confidence by virtue of the provisions of this Convention from another State Party or through participation in an activity carried out for the implementation of this Convention. If States Parties provide information to international organizations in confidence, steps shall be taken to ensure that the confidentiality of such information is protected.

3. States Parties shall not be required by this Convention to provide any information which they are not permitted to communicate pursuant to national law or which would jeopardize the security of the State concerned or the physical protection of nuclear material.

4. States Parties shall inform the Secretary-General of the United Nations of their competent authorities and liaison points responsible for sending and receiving the information referred to in the present article. The Secretary-General of the United Nations shall communicate such information regarding competent authorities and liaison points to all States Parties and the International Atomic Energy Agency. Such authorities and liaison points must be accessible on a continuous basis.

Article 8

For purposes of preventing offences under this Convention, States Parties shall make every effort to adopt appropriate measures to ensure the protection of radioactive material, taking into account relevant recommendations and functions of the International Atomic Energy Agency.

9 artikla

1. Sopimuspuolet ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten saattamiseksi lainkäyttövaltaansa, kun:

- a) rikos tehdään kyseisen sopimuspuolen alueella; tai
- b) rikos tehdään kyseisen sopimuspuolen lippua käytävällä aluksella tai ilma-aluksessa, joka on rekisteröitynä kyseisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti rikoksen tekoajankohtana; tai
- c) rikoksen tekee kyseisen sopimuspuolen kansalainen.

2. Sopimuspuoli voi myös saattaa minkä tahansa sellaisen rikoksen lainkäyttövaltaansa, kun:

- a) rikos kohdistetaan kyseisen sopimuspuolen kansalaiseen; tai
- b) rikos kohdistetaan kyseisen sopimuspuolen ulkomailla olevaan valtion laitokseen, mukaan lukien kyseisen sopimuspuolen suurlähetystö tai muut diplomaatti- tai konsulitilat; tai
- c) rikoksen tekee kansalaisuudeton henkilö, jolla on kotipaikka kyseisen sopimuspuolen alueella; tai
- d) rikoksen tarkoituksena on pakottaa kyseinen sopimuspuoli suorittamaan toimenpide tai pidättäytymään toimenpiteestä; tai
- e) rikos tehdään ilma-aluksessa, jota kyseisen sopimuspuolen hallitus käyttää.

3. Sopimuspuolet ilmoittavat tämän yleis-sopimuksen ratifioinnin tai hyväksymisen tai siihen liittymisen yhteydessä Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille tämän artiklan 2 kappaleen mukaisesta lainkäyttövallastaan, joka niillä on kansallisen lainsäädäntönsä nojalla. Sopimuspuolet ilmoittavat välittömästi pääsihteerille mahdollisista lainkäyttövaltansa muutoksista.

4. Kukin sopimuspuoli ryhtyy myös tarvittaviin toimenpiteisiin 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten saattamiseksi lainkäyttövaltaansa tapauksissa, joissa rikoksesta epäilty on sen alueella, eikä se luovuta tätä henkilöä rikoksen johdosta sellaiselle sopimuspuolelle, joka on saattanut rikokset lainkäyttövaltaansa tämän artiklan 1 tai 2 kappaleen mukaisesti.

Article 9

1. Each State Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences set forth in article 2 when:

- (a) The offence is committed in the territory of that State; or
- (b) The offence is committed on board a vessel flying the flag of that State or an aircraft which is registered under the laws of that State at the time the offence is committed; or
- (c) The offence is committed by a national of that State.

2. A State Party may also establish its jurisdiction over any such offence when:

- (a) The offence is committed against a national of that State; or
- (b) The offence is committed against a State or government facility of that State abroad, including an embassy or other diplomatic or consular premises of that State; or

(c) The offence is committed by a stateless person who has his or her habitual residence in the territory of that State; or

(d) The offence is committed in an attempt to compel that State to do or abstain from doing any act; or

(e) The offence is committed on board an aircraft which is operated by the Government of that State.

3. Upon ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, each State Party shall notify the Secretary-General of the United Nations of the jurisdiction it has established under its national law in accordance with paragraph 2 of the present article. Should any change take place, the State Party concerned shall immediately notify the Secretary-General.

4. Each State Party shall likewise take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences set forth in article 2 in cases where the alleged offender is present in its territory and it does not extradite that person to any of the States Parties which have established their jurisdiction in accordance with paragraph 1 or 2 of the present article.

5. Tämä yleissopimus ei sulje pois mitään sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti harjoitettavaa rikosoikeudellista lainkäyttövaltaa.

10 artikla

1. Saatuaan tiedon siitä, että sopimuspuolen alueella on tehty tai tehdään 2 artiklassa tarkoitettu rikos tai että tällaisen rikoksen tehnyt tai tällaisesta rikoksesta epäilty henkilö voi olla sen alueella, kyseinen sopimuspuoli ryhtyy kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti tarvittaviin toimenpiteisiin tutkiakseen tiedoissa mainitut tosiasiat.

2. Sopimuspuoli, jonka alueella rikoksenteijä tai rikoksesta epäilty on, ryhtyy kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti asianmukaisiin toimenpiteisiin varmistaakseen kyseisen henkilön läsnäolon syyttämistä tai rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista varten, kun sopimuspuoli on vakuuttunut siitä, että olosuhteet edellyttävät näitä toimenpiteitä.

3. Jokaisella, johon kohdistetaan tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitettuja toimenpiteitä, on oikeus:

a) saada viipymättä yhteys lähimpään sen valtion asianmukaiseen edustajaan, jonka kansalainen hän on tai jolla muutoin on oikeus suojella hänen oikeuksiaan tai, jos hän on kansalaisuudeton henkilö, sen valtion edustajaan, jossa hänellä on kotipaikka;

b) tavata kyseisen valtion edustaja;

c) saada tietoa a ja b kohdan mukaisista oikeuksistaan.

4. Tämän artiklan 3 kappaleessa tarkoitettuja oikeuksia käytetään sen sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti, jonka alueella rikoksenteijä tai rikoksesta epäilty on, kuitenkin sillä edellytyksellä, että nämä lait ja määräykset mahdollistavat 3 kappaleen mukaisten oikeuksien tarkoituksen täysimääräisen toteutumisen.

5. Tämän artiklan 3 ja 4 kappaleen määräykset eivät rajoita 9 artiklan 1 kappaleen c kohdan ja 2 kappaleen c kohdan mukaisesti lainkäyttövaltaansa käyttävän sopimuspuolen oikeutta pyytää Punaisen ristin kansainvälistä

5. This Convention does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a State Party in accordance with its national law.

Article 10

1. Upon receiving information that an offence set forth in article 2 has been committed or is being committed in the territory of a State Party or that a person who has committed or who is alleged to have committed such an offence may be present in its territory, the State Party concerned shall take such measures as may be necessary under its national law to investigate the facts contained in the information.

2. Upon being satisfied that the circumstances so warrant, the State Party in whose territory the offender or alleged offender is present shall take the appropriate measures under its national law so as to ensure that person's presence for the purpose of prosecution or extradition.

3. Any person regarding whom the measures referred to in paragraph 2 of the present article are being taken shall be entitled:

(a) To communicate without delay with the nearest appropriate representative of the State of which that person is a national or which is otherwise entitled to protect that person's rights or, if that person is a stateless person, the State in the territory of which that person habitually resides;

(b) To be visited by a representative of that State;

(c) To be informed of that person's rights under subparagraphs (a) and (b).

4. The rights referred to in paragraph 3 of the present article shall be exercised in conformity with the laws and regulations of the State in the territory of which the offender or alleged offender is present, subject to the provision that the said laws and regulations must enable full effect to be given to the purposes for which the rights accorded under paragraph 3 are intended.

5. The provisions of paragraphs 3 and 4 of the present article shall be without prejudice to the right of any State Party having a claim to jurisdiction in accordance with article 9, paragraph 1 (c) or 2 (c), to invite the Interna-

komiteaa olemaan yhteydessä rikoksesta epäiltyyn ja tapaamaan hänet.

6. Kun sopimuspuoli on tämän artiklan nojalla ottanut henkilön säilöön, se ilmoittaa välittömästi kyseisen henkilön säilöön ottamisesta sekä kyseisen henkilön vangitsemista edellyttävistä olosuhteista suoraan tai Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin välityksellä niille sopimuspuolille, jotka ovat saattaneet rikokset lainkäyttövaltaansa 9 artiklan 1 ja 2 kappaleen mukaisesti, sekä muille asiaan liittyville sopimuspuolille, jos se katsoo tämän tarpeelliseksi. Sopimuspuoli, joka suorittaa tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitettua tutkinnan, ilmoittaa havainnoistaan viipymättä kyseisille sopimuspuolille ja mainitsee, aikooko se käyttää lainkäyttövaltaansa.

11 artikla

1. Sopimuspuoli, jonka alueella rikoksesta epäilty tavataan, on 9 artiklan soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa poikkeuksetta ja riippumatta siitä, onko rikos tehty sen alueella, velvollinen saattamaan tapauksen viipymättä lainsäädäntönsä edellyttämässä järjestyksessä toimivaltaisten viranomaistensa käsiteltäväksi syyttämistä varten, jollei se luovuta tätä henkilöä rikoksen johdosta. Nämä viranomaiset tekevät päätöksensä samalla tavoin kuin muiden vakavien rikosten osalta tämän sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti.

2. Jos sopimuspuolella on kansallisen lainsäädäntönsä nojalla oikeus rikoksen johdosta tai muuten luovuttaa kansalaisensa ainoastaan sillä ehdolla, että tämä henkilö palautetaan kyseiseen sopimuspuoleen suorittamaan rangaistus, joka on määrätty siinä oikeudenkäynnissä, jota varten henkilön luovuttamista pyydettiin, ja tämä sopimuspuoli ja luovutuspyynnön esittänyt valtio sopivat tästä mahdollisuudesta ja muista tarpeellisiksi katsotaan ehdoista, tällainen ehdollinen luovuttaminen riittää vapauttamaan sopimuspuolen tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitettua velvoitteesta.

12 artikla

Henkilölle, joka otetaan säilöön tai johon kohdistetaan muita toimenpiteitä tai oikeudenkäyntejä tämän yleissopimuksen nojalla,

tional Committee of the Red Cross to communicate with and visit the alleged offender.

6. When a State Party, pursuant to the present article, has taken a person into custody, it shall immediately notify, directly or through the Secretary-General of the United Nations, the States Parties which have established jurisdiction in accordance with article 9, paragraphs 1 and 2, and, if it considers it advisable, any other interested States Parties, of the fact that that person is in custody and of the circumstances which warrant that person's detention. The State which makes the investigation contemplated in paragraph 1 of the present article shall promptly inform the said States Parties of its findings and shall indicate whether it intends to exercise jurisdiction.

Article 11

1. The State Party in the territory of which the alleged offender is present shall, in cases to which article 9 applies, if it does not extradite that person, be obliged, without exception whatsoever and whether or not the offence was committed in its territory, to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution, through proceedings in accordance with the laws of that State. Those authorities shall take their decision in the same manner as in the case of any other offence of a grave nature under the law of that State.

2. Whenever a State Party is permitted under its national law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that State to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceeding for which the extradition or surrender of the person was sought, and this State and the State seeking the extradition of the person agree with this option and other terms they may deem appropriate, such a conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 1 of the present article.

Article 12

Any person who is taken into custody or regarding whom any other measures are taken or proceedings are carried out pursuant

taataan oikeudenmukainen kohtelu, mukaan lukien kaikki oikeudet ja takeet, jotka hänelle kuuluvat sen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella hän on läsnä, sekä sovellettavien kansainvälisen oikeuden määräysten mukaisesti, mukaan lukien kansainväliset ihmisoikeuksia koskevat määräykset.

13 artikla

1. Sopimuspuolten välillä ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa voimassa olevissa sopimuksissa, jotka koskevat rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista, yleissopimuksen 2 artiklassa tarkoitettut rikokset katsotaan rikoksiksi, joiden johdosta rikoksenteikijä voidaan luovuttaa. Sopimuspuolet sisällyttävät tällaiset rikokset kaikkiin myöhempiin keskinäisiin rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeviin sopimuksiinsa rikoksina, joiden johdosta rikoksenteikijä voidaan luovuttaa.

2. Jos sopimuspuoli, joka asettaa rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen ehdoksi sopimuksen olemassaolon, saa luovutuspyynnön toiselta sopimuspuolelta, jonka kanssa sillä ei ole rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaa sopimusta, pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi harkintansa mukaan katsoa tämän yleissopimuksen rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen oikeusperustaksi 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten osalta. Luovuttaminen tapahtuu pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännössä määrättyjen muiden ehtojen mukaisesti.

3. Sopimuspuolet, jotka eivät aseta rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen ehdoksi sopimuksen olemassaoloa, tunnustavat keskenään 2 artiklassa tarkoitettut rikokset rikoksiksi, joiden johdosta rikoksenteikijä voidaan luovuttaa, luovutuspyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännössä määrättyjen ehtojen mukaisesti.

4. Kun on kyse rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta sopimuspuolten välillä, 2 artiklassa tarkoitettuja rikoksia käsitellään tarvittaessa siten kuin ne olisi niiden tekopaikan lisäksi tehty myös niiden sopimuspuolten alueella, jotka ovat saattaneet ne lainkäyttövaltaansa 9 artiklan 1 ja 2 kappaleen mukaisesti.

to this Convention shall be guaranteed fair treatment, including enjoyment of all rights and guarantees in conformity with the law of the State in the territory of which that person is present and applicable provisions of international law, including international law of human rights.

Article 13

1. The offences set forth in article 2 shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between any of the States Parties before the entry into force of this Convention. States Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be subsequently concluded between them.

2. When a State Party which makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, the requested State Party may, at its option, consider this Convention as a legal basis for extradition in respect of the offences set forth in article 2. Extradition shall be subject to the other conditions provided by the law of the requested State.

3. States Parties which do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize the offences set forth in article 2 as extraditable offences between themselves, subject to the conditions provided by the law of the requested State.

4. If necessary, the offences set forth in article 2 shall be treated, for the purposes of extradition between States Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territory of the States that have established jurisdiction in accordance with article 9, paragraphs 1 and 2.

5. Kaikkien sopimuspuolten välisten rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevien sopimusten ja järjestelyjen määräykset, jotka koskevat 2 artiklassa tarkoitettuja rikoksia, katsotaan muutetuiksi sopimuspuolten välillä siltä osin kuin ne ovat ristiriidassa tämän yleissopimuksen kanssa.

14 artikla

1. Sopimuspuolet antavat toisilleen mahdollisimman laajaa oikeusapua 2 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin liittyvän tutkinnan, rikosoikeudenkäynnin tai rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen yhteydessä, mukaan lukien apu niiden hallussa olevan oikeudenkäynneissä tarvittavan todistusaineiston hankkimisessa.

2. Sopimuspuolet hoitavat tämän artiklan 1 kappaleen mukaiset velvoitteensa niiden välillä voimassa olevien keskinäistä oikeusapua koskevien sopimusten tai muiden järjestelyjen mukaisesti. Tällaisten sopimusten tai järjestelyjen puuttuessa sopimuspuolet antavat toisilleen muuta apua kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

15 artikla

Mitään 2 artiklassa tarkoitetuista rikoksista ei pidetä poliittisena rikoksena, poliittiseen rikokseen liittyvänä rikoksena tai poliittisista vaikuttimista tehtynä rikoksena päätettäessä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta tai keskinäisestä oikeusavusta. Tämän mukaisesti tällaiseen rikokseen perustuvaa luovuttamista tai keskinäistä oikeusapua koskevaa pyyntöä ei saa evätä pelkästään sillä perusteella, että se koskee poliittista rikosta, poliittiseen rikokseen liittyvää rikosta tai poliittisista vaikuttimista tehtyä rikosta.

16 artikla

Minkään tässä yleissopimuksessa ei tulkita velvoittavan luovuttamaan henkilöä rikoksen johdosta tai antamaan keskinäistä oikeusapua, jos pyynnön vastaanottaneella sopimuspuolella on perusteltua syytä uskoa, että 2 artiklassa tarkoitettujen rikosten johdosta tapahtuvaa luovuttamista tai tällaisiin rikoksiin liittyvää keskinäistä oikeusapua koskevan pyynnön tarkoituksena on henkilön syyttäminen tai tuomitseminen hänen rotunsa, uskontonsa, kansallisuutensa, etnisen alkuperänsä tai po-

5. The provisions of all extradition treaties and arrangements between States Parties with regard to offences set forth in article 2 shall be deemed to be modified as between States Parties to the extent that they are incompatible with this Convention.

Article 14

1. States Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with investigations or criminal or extradition proceedings brought in respect of the offences set forth in article 2, including assistance in obtaining evidence at their disposal necessary for the proceedings.

2. States Parties shall carry out their obligations under paragraph 1 of the present article in conformity with any treaties or other arrangements on mutual legal assistance that may exist between them. In the absence of such treaties or arrangements, States Parties shall afford one another assistance in accordance with their national law.

Article 15

None of the offences set forth in article 2 shall be regarded, for the purposes of extradition or mutual legal assistance, as a political offence or as an offence connected with a political offence or as an offence inspired by political motives. Accordingly, a request for extradition or for mutual legal assistance based on such an offence may not be refused on the sole ground that it concerns a political offence or an offence connected with a political offence or an offence inspired by political motives.

Article 16

Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to extradite or to afford mutual legal assistance if the requested State Party has substantial grounds for believing that the request for extradition for offences set forth in article 2 or for mutual legal assistance with respect to such offences has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's race, religion, nationality, ethnic origin or political opinion or that com-

liittisen mielipiteensä vuoksi, tai jos pyynnön noudattaminen vaikeuttaisi kyseisen henkilön asemaa tällaisesta syystä.

17 artikla

1. Henkilö, joka on vangittuna tai suorittaa rangaistusta jonkin sopimuspuolen alueella ja jonka läsnäoloa toisessa sopimuspuolessa pyydetään todistamista tai tunnistamista varten taikka muuten avun antamiseksi todistuseineiston hankkimisessa rikosten tutkintaa tai syytteen nostamista varten tämän yleissopimuksen nojalla, voidaan siirtää seuraavilla edellytyksillä:

a) henkilö antaa suostumuksensa tietoisena asiaan vaikuttavista seikoista; ja

b) molempien sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset sopivat siitä tarpeelliseksi katsomiensa ehtojen mukaisesti.

2. Tätä artiklaa sovellettaessa:

a) siirretyn henkilön vastaanottavalla sopimuspuolella on oikeus ja velvollisuus pitää henkilö säilössä, jollei luovuttava sopimuspuoli toisin pyydä tai oikeuta;

b) siirretyn henkilön vastaanottava sopimuspuoli panee viipymättä täytäntöön velvoitteensa palauttaa henkilö säilöön luovuttavaan sopimuspuoleen sen mukaan, mitä sopimuspuolten toimivaltaiset viranomaiset ovat etukäteen tai muutoin sopineet;

c) siirretyn henkilön vastaanottava sopimuspuoli ei vaadi luovuttavaa sopimuspuolta käynnistämään rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista kyseisen henkilön palauttamista varten;

d) siirretyn henkilön rangaistusajasta luovuttavassa sopimuspuolessa vähennetään aika, jonka hän on viettänyt säilössä vastaanottavassa sopimuspuolessa.

3. Jollei sopimuspuoli, josta henkilö siirretään tämän artiklan mukaisesti, anna suostumustaan, kyseistä henkilöä ei hänen kansallisuudestaan riippumatta aseteta syytteeseen tai pidetä vangittuna, eikä hänen henkilökohtaista vapauttaan muuten rajoiteta vastaanottavan sopimuspuolen alueella sellaisten tekojen tai tuomioiden vuoksi, jotka on tehty tai annettu

pliance with the request would cause prejudice to that person's position for any of these reasons.

Article 17

1. A person who is being detained or is serving a sentence in the territory of one State Party whose presence in another State Party is requested for purposes of testimony, identification or otherwise providing assistance in obtaining evidence for the investigation or prosecution of offences under this Convention may be transferred if the following conditions are met:

(a) The person freely gives his or her informed consent; and

(b) The competent authorities of both States agree, subject to such conditions as those States may deem appropriate.

2. For the purposes of the present article:

(a) The State to which the person is transferred shall have the authority and obligation to keep the person transferred in custody, unless otherwise requested or authorized by the State from which the person was transferred;

(b) The State to which the person is transferred shall without delay implement its obligation to return the person to the custody of the State from which the person was transferred as agreed beforehand, or as otherwise agreed, by the competent authorities of both States;

(c) The State to which the person is transferred shall not require the State from which the person was transferred to initiate extradition proceedings for the return of the person;

(d) The person transferred shall receive credit for service of the sentence being served in the State from which he or she was transferred for time spent in the custody of the State to which he or she was transferred.

3. Unless the State Party from which a person is to be transferred in accordance with the present article so agrees, that person, whatever his or her nationality, shall not be prosecuted or detained or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in the territory of the State to which that person is transferred in respect of acts or convic-

ennen hänen lähtöään luovuttaneen sopimuspuolen alueelta.

tions anterior to his or her departure from the territory of the State from which such person was transferred.

18 artikla

1. Kun sopimuspuoli takavarikoi tai ottaa muutoin hallintaansa radioaktiivisia aineita, laitteita tai ydinlaitoksia 2 artiklassa tarkoitetun rikoksen tekemisen jälkeen, sen on:

(a) ryhdyttävä toimenpiteisiin, joilla tehdään radioaktiivinen aine, laite tai ydinlaitos vaarattomaksi;

(b) varmistettava, että ydinainetta säilytetään sovellettavien Kansainvälisen atomienergiajärjestön turvallisuusohjeiden mukaisesti; ja

(c) otettava huomioon Kansainvälisen atomienergiajärjestön julkaisemat fyysistä suoje-
lua koskevat suositukset sekä terveys- ja turvallisuusvaatimukset.

2. Saatettaessa päätökseen 2 artiklassa tarkoitettuun rikokseen liittyvät menettelyt tai tätä aiemmin, jos kansainvälinen oikeus sitä edellyttää, on radioaktiivinen aine, laite tai ydinlaitos palautettava kyseisten sopimuspuolten kanssa käytyjen (erityisesti palauttamis- ja varastointikäytäntöjä koskevien) neuvottelujen jälkeen siihen sopimuspuoleen, johon se kuuluu, tai siihen sopimuspuoleen, jonka kansalainen tämän radioaktiivisen aineen, laitteen tai laitoksen omistava luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on tai jossa tällä on kotipaikka, taikka siihen sopimuspuoleen, jonka alueelta radioaktiivinen aine, laite tai ydinlaitos varastettiin tai muutoin saatiin laittomasti.

3(a) Jos kansallinen tai kansainvälinen lain-säädäntö kieltää sopimuspuolta palauttamasta tai ottamasta vastaan tällaista radioaktiivista ainetta, laitetta tai ydinlaitosta, tai jos kyseiset sopimuspuolet niin sopivat, ja jollei tämän artiklan 3 kappaleen b kohdasta muuta johdu, radioaktiivista ainetta, laitetta tai ydinlaitosta hallussaan pitävä sopimuspuoli jatkaa tämän artiklan 1 kappaleessa mainittujen toimenpiteiden toteuttamista; tällaista radioaktiivista ainetta, laitetta tai ydinlaitosta saa käyttää ainoastaan rauhanomaisiin tarkoituksiin.

3(b) Jos radioaktiivista ainetta, laitetta tai ydinlaitosta hallussaan pitävä sopimuspuoli ei

Article 18

1. Upon seizing or otherwise taking control of radioactive material, devices or nuclear facilities, following the commission of an offence set forth in article 2, the State Party in possession of such items shall:

(a) Take steps to render harmless the radioactive material, device or nuclear facility;

(b) Ensure that any nuclear material is held in accordance with applicable International Atomic Energy Agency safeguards; and

(c) Have regard to physical protection recommendations and health and safety standards published by the International Atomic Energy Agency.

2. Upon the completion of any proceedings connected with an offence set forth in article 2, or sooner if required by international law, any radioactive material, device or nuclear facility shall be returned, after consultations (in particular, regarding modalities of return and storage) with the States Parties concerned to the State Party to which it belongs, to the State Party of which the natural or legal person owning such radioactive material, device or facility is a national or resident, or to the State Party from whose territory it was stolen or otherwise unlawfully obtained.

3. (a) Where a State Party is prohibited by national or international law from returning or accepting such radioactive material, device or nuclear facility or where the States Parties concerned so agree, subject to paragraph 3 (b) of the present article, the State Party in possession of the radioactive material, devices or nuclear facilities shall continue to take the steps described in paragraph 1 of the present article; such radioactive material, devices or nuclear facilities shall be used only for peaceful purposes;

(b) Where it is not lawful for the State Party in possession of the radioactive mate-

lain mukaan saa pitää sitä hallussaan, kyseinen sopimuspuoli varmistaa, että se sijoitetaan mahdollisimman pian sellaisen sopimuspuolen haltuun, joka lain mukaan saa pitää sitä hallussaan ja joka on tarvittaessa, näiden sopimuspuolten välisissä neuvotteluissa, antanut tämän artiklan 1 kappaleen määräysten mukaiset takeet tämän radioaktiivisen aineen, laitteen tai ydinlaitoksen tekemisestä vaarattomaksi; tällaista radioaktiivista ainetta, laitetta tai ydinlaitosta saa käyttää ainoastaan rauhanomaisiin tarkoituksiin.

4. Jos tämän artiklan 1 ja 2 kappaleessa tarkoitettu radioaktiivinen aine, laite tai ydinlaitos ei kuulu millekään sopimuspuolelle eikä henkilölle, joka on sopimuspuolen kansalainen tai jolla on sopimuspuolella kotipaikka, tai jos sitä ei ole varastettu tai muutoin saatu laittomasti sopimuspuolen alueelta, tai jos mikään sopimuspuoli ei halua ottaa sitä vastaan tämän artiklan 3 kappaleen mukaisesti, sen sijoittamisesta tehdään erillinen päätös, jollei tämän artiklan 3 kappaleen b kohdasta muuta johdu, kun asiasta on neuvoteltu kyseisten sopimuspuolten ja asianomaisten kansainvälisten järjestöjen kesken.

5. Tämän artiklan 1, 2, 3 ja 4 kappaletta sovellettaessa radioaktiivista ainetta, laitetta tai ydinlaitosta hallussaan pitävä sopimuspuoli voi pyytää apua ja yhteistyötä muilta sopimuspuolilta, erityisesti niiltä sopimuspuolilta, joita asia koskee, sekä asianomaisilta kansainvälisiltä järjestöiltä, erityisesti Kansainväliseltä atomienergiajärjestöltä. Sopimuspuolia ja asianomaisia kansainvälisiä järjestöjä kehoitetaan antamaan tämän kappaleen mukaista apua mahdollisimman paljon.

6. Sopimuspuolet, jotka ovat osallistuneet radioaktiivisen aineen, laitteen tai ydinlaitoksen sijoittamiseen tai haltuunottoon tämän artiklan mukaisesti, ilmoittavat Kansainvälisen atomienergiajärjestön pääjohtajalle, miten se sijoitettiin tai otettiin haltuun. Kansainvälisen atomienergiajärjestön pääjohtaja välittää tiedon muille sopimuspuolille.

7. Jos 2 artiklassa tarkoitettuna rikoksen yhteydessä ympäristöön leviää radioaktiivisia aineita tai ydinaineita, mikään tässä artiklassa ei vaikuta millään tavoin kansainvälisen oi-

rial, devices or nuclear facilities to possess them, that State shall ensure that they are placed as soon as possible in the possession of a State for which such possession is lawful and which, where appropriate, has provided assurances consistent with the requirements of paragraph 1 of the present article in consultation with that State, for the purpose of rendering it harmless; such radioactive material, devices or nuclear facilities shall be used only for peaceful purposes.

4. If the radioactive material, devices or nuclear facilities referred to in paragraphs 1 and 2 of the present article do not belong to any of the States Parties or to a national or resident of a State Party or was not stolen or otherwise unlawfully obtained from the territory of a State Party, or if no State is willing to receive such items pursuant to paragraph 3 of the present article, a separate decision concerning its disposition shall, subject to paragraph 3 (b) of the present article, be taken after consultations between the States concerned and any relevant international organizations.

5. For the purposes of paragraphs 1, 2, 3 and 4 of the present article, the State Party in possession of the radioactive material, device or nuclear facility may request the assistance and cooperation of other States Parties, in particular the States Parties concerned, and any relevant international organizations, in particular the International Atomic Energy Agency. States Parties and the relevant international organizations are encouraged to provide assistance pursuant to this paragraph to the maximum extent possible.

6. The States Parties involved in the disposition or retention of the radioactive material, device or nuclear facility pursuant to the present article shall inform the Director General of the International Atomic Energy Agency of the manner in which such an item was disposed of or retained. The Director General of the International Atomic Energy Agency shall transmit the information to the other States Parties.

7. In the event of any dissemination in connection with an offence set forth in article 2, nothing in the present article shall affect in any way the rules of international law gov-

keuden sääntöihin ydinvahinkoja koskevasta vastuusta tai muihin kansainvälisen oikeuden sääntöihin.

19 artikla

Sopimuspuoli, jossa rikoksesta epäilty on syytettynä, lähettää kansallisen lainsäädäntönsä tai sovellettavien menettelytapojen mukaisesti tiedonannon oikeudenkäynnin lopputuloksesta Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille, joka välittää tiedon muille sopimuspuolille.

20 artikla

Sopimuspuolet neuvottelevat keskenään suoraan tai Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin välityksellä, tarvittaessa kansainvälisten järjestöjen avustuksella, varmistaakseen tämän yleissopimuksen tehokkaan täytäntöönpanon.

21 artikla

Sopimuspuolet täyttävät tähän yleissopimukseen perustuvat velvoitteensa valtioiden välisen suvereenin tasa-arvon ja alueellisen koskemattomuuden periaatteiden mukaisesti sekä puuttumatta muiden valtioiden sisäisiin asioihin.

22 artikla

Mikään tässä yleissopimuksessa ei oikeuta sopimuspuolta käyttämään toisen sopimuspuolen alueella lainkäyttövaltaa eikä hoitamaan tehtäviä, jotka kuuluvat yksinomaan tämän toisen sopimuspuolen viranomaisille sen kansallisen lainsäädännön mukaan.

23 artikla

1. Kahden tai useamman sopimuspuolen välinen riita, joka koskee tämän yleissopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja jota ei voida ratkaista neuvotteluin kohtuullisessa ajassa, saatetaan välimiesmenettelyyn jonkin riidan osapuolen pyynnöstä. Jolleivät riidan osapuolet kuuden kuukauden kuluessa välimiesmenettelyä koskevasta pyynnöstä ole päässeet sopimukseen välimiesmenettelyn järjestämisestä, jokainen riidan osapuoli voi saattaa riidan Kansainvälisen tuomioistuimen ratkaistavaksi tuomioistuimen perussäännön mukaisella hakemuksella.

erning liability for nuclear damage, or other rules of international law.

Article 19

The State Party where the alleged offender is prosecuted shall, in accordance with its national law or applicable procedures, communicate the final outcome of the proceedings to the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit the information to the other States Parties.

Article 20

States Parties shall conduct consultations with one another directly or through the Secretary-General of the United Nations, with the assistance of international organizations as necessary, to ensure effective implementation of this Convention.

Article 21

The States Parties shall carry out their obligations under this Convention in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

Article 22

Nothing in this Convention entitles a State Party to undertake in the territory of another State Party the exercise of jurisdiction and performance of functions which are exclusively reserved for the authorities of that other State Party by its national law.

Article 23

1. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention which cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of them, be submitted to arbitration. If, within six months of the date of the request for arbitration, the parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those parties may refer the dispute to the International Court of Justice, by application, in conformity with the Statute of the Court.

2. Kukin sopimuspuoli voi allekirjoittaessaan, ratifioidessaan tai hyväksyessään tämän yleissopimuksen tai liittyessään siihen ilmoittaa, ettei se katso tämän artiklan 1 kappaleen sitovan itseään. Kyseisen kappaleen määräykset eivät sido muita sopimuspuolia sellaiseen sopimuspuoleen nähden, joka on tehnyt tällaisen varauksen.

3. Sopimuspuoli, joka on tehnyt tämän artiklan 2 kappaleen mukaisen varauksen, voi milloin tahansa peruuttaa varauksen ilmoittamalla asiasta Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille.

24 artikla

1. Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten kaikille valtioille 14 päivästä syyskuuta 2005 lukien 31 päivään joulukuuta 2006 Yhdistyneiden Kansakuntien päämajassa New Yorkissa.

2. Tämä yleissopimus on ratifioitava tai hyväksyttävä. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

3. Tämä yleissopimus on avoinna liittymistä varten kaikille valtioille. Liittymiskirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

25 artikla

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmantenkymmenentenä päivänä siitä päivästä lukien, jona kahdeskymmenestoinen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

2. Kunkin sellaisen sopimuspuolen osalta, joka ratifioi tai hyväksyy yleissopimuksen tai liittyy siihen sen jälkeen, kun kahdeskymmenestoinen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, yleissopimus tulee voimaan kolmantenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun sellainen sopimuspuoli on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

26 artikla

1. Sopimuspuoli voi ehdottaa tämän yleissopimuksen muuttamista. Muutosehdotus toimitetaan tallettajalle, joka lähettää sen välittömästi kaikille sopimuspuolille.

2. Each State may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of this Convention or accession thereto, declare that it does not consider itself bound by paragraph 1 of the present article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 1 with respect to any State Party which has made such a reservation.

3. Any State which has made a reservation in accordance with paragraph 2 of the present article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 24

1. This Convention shall be open for signature by all States from 14 September 2005 until 31 December 2006 at United Nations Headquarters in New York.

2. This Convention is subject to ratification, acceptance or approval. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. This Convention shall be open to accession by any State. The instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 25

1. This Convention shall enter into force on the thirtieth day following the date of the deposit of the twenty-second instrument of ratification, acceptance, approval or accession with the Secretary-General of the United Nations.

2. For each State ratifying, accepting, approving or acceding to the Convention after the deposit of the twenty-second instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Convention shall enter into force on the thirtieth day after deposit by such State of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 26

1. A State Party may propose an amendment to this Convention. The proposed amendment shall be submitted to the depositary, who circulates it immediately to all States Parties.

2. Jos sopimuspuolten enemmistö pyytää tallettajaa kutsumaan koolle konferenssin käsittelemään muutosehdotuksia, tallettaja kutsuu kaikki sopimuspuolet osallistumaan konferenssiin, joka saa alkaa aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua kutsun esittämisestä.

3. Konferenssi pyrkii kaikin keinoin varmistamaan, että muutokset hyväksytään yksimielisesti. Jollei tämä ole mahdollista, muutokset hyväksytään kahden kolmasosan enemmistöllä kaikista sopimuspuolista. Tallettaja toimittaa konferenssissa hyväksytyt muutokset viipymättä kaikille sopimuspuolille.

4. Tämän artiklan 3 kappaleen mukaisesti hyväksytty muutos tulee voimaan kunkin sellaisen sopimuspuolen osalta, joka tallettaa muutosta koskevan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa, kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona kaksi kolmasosaa sopimuspuolista on tallettanut asianmukaisen asiakirjan. Sen jälkeen muutos tulee voimaan jokaisen sopimuspuolen osalta kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona kyseinen sopimuspuoli on tallettanut asianmukaisen asiakirjan.

27 artikla

1. Sopimuspuoli voi irtisanoa tämän yleissopimuksen ilmoittamalla asiasta kirjallisesti Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille.

2. Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua siitä päivästä, jona Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin vastaanottanut ilmoituksen.

28 artikla

Tämän yleissopimuksen alkuperäiskappale, jonka arabian-, englannin-, espanjan-, kiinan-, ranskan-, ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset, talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan, joka toimittaa sen oikeaksi todistetut jäljennökset kaikille sopimuspuolille.

TÄMÄN VAKUUDEKSI allekirjoittaneet, hallitustensa siihen asianmukaisesti valtuuttamina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen, joka on avattu allekirjoittamista varten Yhdistyneiden Kansakuntien päämajassa New Yorkissa 14 päivänä syyskuuta 2005.

2. If the majority of the States Parties request the depositary to convene a conference to consider the proposed amendments, the depositary shall invite all States Parties to attend such a conference to begin no sooner than three months after the invitations are issued.

3. The conference shall make every effort to ensure amendments are adopted by consensus. Should this not be possible, amendments shall be adopted by a two-thirds majority of all States Parties. Any amendment adopted at the conference shall be promptly circulated by the depositary to all States Parties.

4. The amendment adopted pursuant to paragraph 3 of the present article shall enter into force for each State Party that deposits its instrument of ratification, acceptance, accession or approval of the amendment on the thirtieth day after the date on which two thirds of the States Parties have deposited their relevant instrument. Thereafter, the amendment shall enter into force for any State Party on the thirtieth day after the date on which that State deposits its relevant instrument.

Article 27

1. Any State Party may denounce this Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations.

2. Denunciation shall take effect one year following the date on which notification is received by the Secretary-General of the United Nations.

Article 28

The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall send certified copies thereof to all States.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Convention, opened for signature at United Nations Headquarters in New York on 14 September 2005.